

Угода про партнерство
та співробітництво

16 червня 1994 року.

Угода про партнерство та співробітництво,

яка започатковує партнерство між Європейськими співтовариствами та їх державами-членами з одного боку та Україною з іншого боку.

КОРОЛІВСТВО БЕЛЬГІЯ,

КОРОЛІВСТВО ДАНІЯ,

ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛІКА НІМЕЧЧИНА,

ГРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА,

КОРОЛІВСТВО ІСПАНІЯ,

ФРАНЦУЗЬКА РЕСПУБЛІКА,

ІРЛАНДІЯ,

ІТАЛІЙСЬКА РЕСПУБЛІКА,

ВЕЛИКЕ ГЕРЦОГСТВО ЛЮКСЕМБУРГ,

КОРОЛІВСТВО НІДЕРЛАНДІВ,

ПОРТУГАЛЬСЬКА РЕСПУБЛІКА,

СПОЛУЧЕНЕ КОРОЛІВСТВО ВЕЛИКОБРИТАНІ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ,

Договірні Сторони Договору, який засновує Європейське економічне співтовариство, Договору, що засновує Європейське співтовариство по вугіллію та сталі, та Договору, що засновує Європейське співтовариство по атомній енергії,

які далі іменуються “держави-члени”, та

ЄВРОПЕЙСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ СПІВТОВАРИСТВО, ЄВРОПЕЙСЬКЕ СПІВ-ТОВАРИСТВО ПО АТОМНІЙ ЕНЕРГІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКЕ СПІВТОВАРИСТВО ПО ВУГІЛЛЮ ТА СТАЛІ,

які далі іменуються “Співтовариство”,
з одного боку

та УКРАЇНА,

з іншого боку,

БЕРУЧИ до уваги бажання Сторін встановити тісні стосунки, побудовані на існуючих історичних зв'язках між ними,

ЗВАЖАЮЧИ на важливість розвитку зв'язків співробітництва між Союзом, його державами-членами та Україною та загальні цінності, які вони поділяють,

ВИЗНАЮЧИ, що Співтовариство та Україна бажають зміцнювати ці зв'язки і встановити партнерство і співробітництво, які б укріпили і розширили зв'язки, що були започатковані в минулому, зокрема Угодою між Європейським економічним співтовариством по атомній енергії та Союзом Радянських Соціалістичних Республік про торгівлю і комерційне та економічне співробітництво, яка була підписана 18 грудня 1989 року;

БЕРУЧИ до уваги зобов'язання Співтовариства і його держав-членів та України зміцнювати політичні та економічні свободи, які є самою основою партнерства;

ВРАХОВУЮЧИ зобов'язання Сторін сприяти міжнародному миру та безпеці, так само як і в мирному врегулюванні спорів та співробітничати з цією метою в рамках Організації Об'єднаних Націй і Наради з питань безпеки та співробітництва в Європі;

БЕРУЧИ до уваги тверде зобов'язання Співтовариства і його держав-членів та України по проведенню у життя усіх принципів і положень, що містяться в Заключному акті Наради з питань безпеки та співробітництва в Європі (НБСЕ), заключних документах наступних Мадридської та Віденської нарад, Документі Боннської Наради НБСЕ з економічного співробітництва, Паризької хартії для нової Європи та Хельсінкському документі НБСЕ “Виклик змін” від 1992 року;

ВИЗНАЮЧИ у цьому контексті, що підтримка незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України сприятимуть зміцненню миру і стабільності в регіоні Центральної та Східної Європи і на Європейському континенті в цілому;

ПІДТВЕРДЖУЮЧИ прихильність Співтовариства та його держав-членів і України до Європейської енергетичної хартії та до Декларації Люцернської конференції, квітень 1993;

БУДУЧИ переконаними у надзвичайній важливості верховенства закону та поваги до прав людини, особливо прав меншин, створення багатопартійної системи з вільними і демократичними виборами та економічної лібералізації з метою створення ринкової економіки;

ВВАЖАЮЧИ, що існує необхідний зв'язок між повним впровадженням партнерства з одного боку та продовженням і завершенням Україною політичних, економічних та правових реформ з іншого

боку, а також введенням факторів, необхідних для співробітництва, особливо в світлі висновків Боннської конференції НБСЕ;

БАЖАЮЧИ прискорити процес регіонального співробітництва з сусідніми країнами в галузях, передбачених цією Угодою з метою сприяння процвітання та стабільності регіону;

БАЖАЮЧИ встановити та розвивати постійний політичний діалог з двосторонніх та міжнародних питань, що становлять взаємний інтерес;

ВИЗНАЮЧИ і підтримуючи бажання України встановити тісне співробітництво з Європейськими інститутами;

ВРАХОВУЮЧИ готовність Співтовариства належним чином розвивати економічне співробітництво і надавати технічну допомогу для здійснення економічної реформи в Україні;

БЕРУЧИ до уваги корисність Угоди у справі поступового зближення між Україною і більш широкою сферою співробітництва в Європі та сусідніх регіонах та поступову інтеграцію України у відкриту міжнародну систему торгівлі;

ВРАХОВУЮЧИ зобов'язання Сторін лібералізувати торгівлю на принципах, які містяться у Генеральній угоді по тарифах і торгівлі (ГАТТ) з поправками, внесеними Уругвайським раундом;

УСВІДОМЛЮЮЧИ необхідність поліпшення умов, які впливають на ділову активність та інвестиції, а також умов у таких сферах, як створення компаній, праця, надання послуг та рух капіталів;

ВІТАЮЧИ і визнаючи важливість зусиль України, спрямованих на перехід її економіки від країни з державною монополією торгівлі і централізованою плановою економікою до ринкової економіки;

БУДУЧИ переконаними, що прогрес у напрямку ринкової економіки буде прискорений завдяки співробітництву між Сторонами у формах, встановлених у цій Угоді;

БУДУЧИ переконаними в тому, що ця Угода створить новий клімат для економічних відносин між Сторонами і, особливо, для розвитку торгівлі та інвестицій, які є істотними для економічної перебудови та технологічної модернізації;

БАЖАЮЧИ встановити тісне співробітництво у сфері охорони навколишнього середовища, беручи до уваги існуючу взаємозалежність між Сторонами в цій галузі;

БЕРУЧИ до уваги наміри Сторін розвивати співробітництво між ними в галузі цивільної науки і техніки, включаючи космічні дослідження з огляду на їх взаємодоповнювальну діяльність у цій сфері;

БАЖАЮЧИ встановити культурне співробітництво та розширити доступ до інформації;

ДОМОВИЛИСЯ ПРО ТАКЕ:

Стаття 1

Цією Угодою встановлюється Партнерство між Співтовариством і його державами-членами з одного боку та Україною з іншого боку. Цілями такого Партнерства є:

Розділ 1.

Основні принципи

Стаття 2

Поважання демократичних принципів та прав людини, як зазначено, зокрема, в Хельсінському Заключному акті та Паризькій хартії для нової Європи, так само як принципів ринкової економіки, включаючи ті з них, що були проголошені в документах Боннської Конференції НБСЄ, є основою внутрішньої та зовнішньої політики Сторін та становлять істотний елемент партнерства та цієї Угоди.

Стаття 3

Сторони вважають важливим для подальшого добробуту і стабільності в регіонах колишнього Радянського Союзу, щоб нові незалежні держави, які з'явилися в результаті розпаду Союзу Радянських Соціалістичних Республік (які надалі іменуються "Незалежні Держави"), підтримували і розвивали співробітництво між собою відповідно до принципів Хельсінського Заключного акта, міжнародного права та в дусі добросусідських відносин і докладатимуть всіх зусиль для підтримки цього процесу.

З огляду на вищезазначене, Сторони вважають, що розвиток їх відносин повинен належним чином враховувати бажання України підтримувати стосунки співробітництва з іншими Незалежними Державами.

Стаття 4

Сторони зобов'язуються розглянути, зокрема, після подальшого просування України по шляху економічних реформ, доповнення відповідних розділів цієї Угоди, зокрема Розділу III і статті 49 з метою створення зони вільної торгівлі між ними. Рада з питань співробітництва може надавати рекомендації Сторонам щодо таких доповнень. Відповідні доповнення набирають чинності тільки шляхом укладання угоди між Сторонами згідно з їхніми відповідними процедурами. У 1998 році Сторони спільно розглянуть питання, чи дозволять обставини і зокрема прогрес України у справі здійснення ринкових економічних реформ та існуючі на той час в країні економічні умови розпочати переговори щодо створення зони вільної торгівлі.

Стаття 5

Сторони зобов'язуються разом розглянути, за обопільною згодою, поправки, що можуть бути внесені до будь-якої частини Угоди з огляду на зміну обставин, і зокрема у зв'язку із приєднанням України до ГАТТ. Перший такий розгляд відбудеться через три роки після набуття чинності Угодою або тоді, коли Україна стане Договірною Стороною ГАТТ, залежно від того, яка з цих подій відбудеться раніше.

Розділ II.

Політичний діалог

Стаття 6

Сторони встановлюють між собою регулярний політичний діалог, який вони мають намір розвивати і поглиблювати. Він супроводжуватиме і зміцнюватиме зближення між Співтовариством та Україною, підтримуватиме політичні та економічні зміни, що відбуваються в цій країні, та сприятиме встановленню нових форм співробітництва. Політичний діалог:

- зміцнить зв'язки України із Співтовариством і, таким чином, із співтовариством демократичних держав. Економічне зближення, досягнуте через цю Угоду, приведе до більш інтенсивних політичних відносин;
- ще більш зближить позиції з міжнародних питань, що становлять обопільний інтерес, і тим самим зміцнить безпеку і стабільність;
- передбачатиме, що Сторони намагатимуться співробітничати у питаннях, що стосуються зміцнення стабільності і безпеки в Європі, додержання принципів демократії, поваги і сприяння правам людини, і зокрема правам національних меншин, і у необхідних випадках, проводитимуть консультації з відповідних питань.

Стаття 7

В разі необхідності Сторони проводять між собою консультації на найвищому політичному рівні.

На міністерському рівні політичний діалог здійснюється в рамках Ради з питань співробітництва, зазначеної у статті 85, і за взаємною згодою в інших випадках, включаючи зустрічі з Трійкою Союзу.

Стаття 8

Інші процедури та механізми для політичного діалогу створюються Сторонами шляхом встановлення відповідних контактів, обмінів і проведення консультацій, зокрема в таких формах:

- регулярні зустрічі на рівні вищих посадових осіб між представниками України і представниками Союзу;
- максимальне використання всіх дипломатичних каналів між Сторонами, включаючи відповідні контакти у двосторонній так само як і багатосторонній галузях, таких як Організація Об'єднаних Націй, зустрічі НБСЄ тощо;
- обмін регулярною інформацією з питань, що становлять взаємний інтерес стосовно політичного співробітництва в Європі;
- будь-які інші заходи, що сприятимуть зміцненню та розвитку політичного діалогу.

Стаття 9

Політичний діалог на парламентському рівні здійснюється в рамках Комітету Парламентського Співробітництва, який створюється згідно із статтею 90 цієї Угоди.

Розділ III.

Торгівля товарами

Стаття 10

1. Сторони надають одна одній режим найбільшого сприяння у торгівлі згідно з пунктом 1 статті 1 ГАТТ.

2. Положення пункту 1 не застосовуються до:

- а) пільг, наданих з метою створення митного союзу або зони вільної торгівлі, або пільг, що впливають із створення такого союзу або зони;
- б) пільг, наданих окремим країнам згідно з ГАТТ та з іншими міжнародними угодами на користь країн, що розвиваються;
- в) пільг, наданих прилеглим країнам з метою сприяння розвитку прикордонної торгівлі.

Стаття 11

1. Сторони погоджуються, що принцип свободи транзиту товарів є суттєвою умовою для досягнення цілей цієї Угоди.

У цьому зв'язку кожна Сторона забезпечує необмежений транзит через свою територію товарів, які походять з митної території або призначені для митної території другої Сторони.

2. Правила, зазначені у статті V, у пунктах 2, 3, 4 та 5 ГАТТ застосовуються між двома Сторонами.

3. Правила цієї статті не завдають шкоди ніяким спеціальним правилам щодо конкретних секторів, зокрема таких, як транспорт або виробы, погоджені між Сторонами.

Стаття 12

Положення пункту 1 статті 10 і пункту 2 статті 11 не застосовуються протягом перехідного періоду, який закінчується 31.12.1998 або з приєднанням України до ГАТТ, залежно від того, яка з дат буде раніше, до пільг, зазначених в Додатку 1, які Україна надає іншим Незалежним Державам з дня, що передує даті набуття чинності Угодою.

Стаття 13

Без шкоди для прав та обов'язків, які виходять з міжнародних конвенцій про тимчасове ввезення товарів, що є обов'язковим для обох Сторін, кожна Сторона до того ж звільняє другу Сторону від податків на імпорт та мита на товари, які ввозяться тимчасово, у випадках та у порядку, обумовлених будь-якою іншою міжнародною конвенцією з цього питання, що є обов'язковою для неї згідно з її законодавством. Беруться до уваги умови, за яких обов'язки, які випливають з такої конвенції, були прийняті Стороною, про яку йдеться.

Стаття 14

Вироби, що походять з України і Співтовариства, відповідно імпортуються до Співтовариства і України відповідно без кількісних обмежень без шкоди положенням статей 18, 21, 22 і додатку II до цієї Угоди, а також положенням статей 77, 81, 244, 249 і 280 Акту про приєднання Іспанії та Португалії до Співтовариства.

Стаття 15

1. Вироби, що походять з території однієї Сторони і імпортуються на територію іншої Сторони, не підлягають, безпосередньо чи опосередковано, ніякому внутрішньому оподаткуванню чи іншим внутрішнім зборам, що перевищують ті, які застосовуються, безпосередньо чи опосередковано, до подібних вітчизняних виробів.

2. Крім того, цим товарам надається не менш сприятливий режим, ніж той, який наданий подібним товарам національного походження щодо всіх законів, правил і вимог, які впливають на їх внутрішній продаж, пропонування для продажу, купівлю, транспортування, розподіл або використання. Положення цього пункту не перешкоджають застосуванню різних внутрішніх зборів з транспортування, що базуються виключно на засадах економічної експлуатації транспортних засобів, а не на державній належності виробу.

Стаття 16

Нижченаведені статті ГАТТ застосовуються з відповідними змінами між двома Сторонами:

(I) стаття VII, пункти 1, 2, 3, 4a, 4b, 4d, 5;

(II) стаття VIII;

(III) стаття IX;

(IV) стаття X.

Стаття 17

Торгівля товарами між Сторонами здійснюється за ринковими цінами.

Стаття 18

1. Якщо який-небудь товар ввозиться на територію однієї із Сторін з таким перевищенням кількості і за таких умов, що наносять або можуть нанести значні збитки місцевим виробникам аналогічних або конкурентноспроможних виробів, Співтовариство або Україна, кого з них це стосуватиметься, можуть вживати відповідних заходів відповідно до нижченаведених процедур та умов.
2. До того, як будуть вжиті будь-які заходи, або у випадках, до яких засто-совується пункт 4, якнайскоріше після цього Співтовариство або Україна, кого з них це стосуватиметься, надає Комітету з питань співробітництва всю відповідну інформацію з метою пошуку рішення, прийнятого для обох Сторін.
3. Якщо внаслідок консультацій Сторони не досягнуть угоди протягом 30 днів від дати звернення до Комітету з питань співробітництва щодо дій по запобіганню таким ситуаціям, Сторона, на прохання якої відбуваються консультації, може обмежити імпорт цих виробів у такому обсязі і на такий строк, які необхідні для запобігання збиткам або їх відшкодування, або вдатись до інших відповідних заходів.
4. За критичних обставин, коли зволікання могло б спричинити збитки, які важко відшкодувати, Сторони можуть вжити заходів до проведення консультацій, за умови, що консультації будуть запропоновані одразу після вжиття такого заходу.
5. У виборі заходів згідно з цією статтею, Сторони надають пріоритет тим заходам, які якнайменше зашкодять у досягненні цілей цієї Угоди.

Стаття 19

Ніщо в цьому розділі та зокрема у статті 18 ніяким чином не перешкоджає і не впливає на прийняття будь-якою із Сторін антидемпінгових або компенсаційних заходів відповідно до статті VI ГАТТ, Угоди про застосування статті VI ГАТТ, Угоди про тлумачення і застосування статей VI, XVI, XXIII ГАТТ або відповідного внутрішнього законодавства.

Стосовно розслідування випадків антидемпінгу чи субсидій кожна Сторона погоджується розглянути подання іншої Сторони і повідомити зацікавленим Сторонам суттєві факти і міркування, на основі яких має прийматися остаточне рішення. До обкладання визначеним антидемпінговим або компенсаційним митом Сторона намагається здійснити все можливе для досягнення конструктивного вирішення проблеми.

Стаття 20

Угода не скасовує заборон або обмежень щодо імпорту, експорту або транзиту товарів, введених з мотивів громадської моралі, державної політики або державної безпеки; захисту здоров'я або життя людей, тварин або рослин; захисту природних ресурсів; захисту національних багатств художнього, історичного чи археологічного значення або захисту інтелектуальної власності або правил стосовно золота та срібла. Такі заборони або обмеження не є, проте, засобом свавільної дискримінації чи замаскованого обмеження у торгівлі між Сторонами.

Стаття 21

Цей розділ не застосовується до торгівлі текстильними виробами, що підпадають під дію глав 50-63 Комбінованої номенклатури. Торгівля цими товарами регулюється окремою угодою, яка парафована 5 травня 1993 року та застосовувалася тимчасово з 1 січня 1993 року.

Стаття 22

1. Торгівля виробами, що підпадає під дію Договору про утворення Європейського Співтовариства по вугіллю та сталі, регулюється положеннями цього розділу, за винятком статті 14, і з Угодою про кількісні контракти стосовно обмінів виробами зі сталі ЄСВС після набуття нею чинності.

2. Контактна група з питань вугілля та сталі утворена і складається з представників Співтовариства з одного боку, та представників України з іншого боку.

Контактна група на регулярній основі обмінюється інформацією з усіх питань в галузі вугілля та сталі, що становлять інтерес для Сторін.

Стаття 23

Торгівля ядерними матеріалами регулюється положеннями конкретної угоди, що має бути укладена між Європейським агентством з атомної енергії та Україною.

Розділ IV.

Положення, що впливають на підприємницьку діяльність та інвестиції

Глава I.

Умови праці

Стаття 24

1. Оскільки це дозволено законами, умовами та процедурами, що застосовуються в кожній державі-члені, Співтовариство та його держави-члени намагаються забезпечити, щоб статус українських громадян, які на законних засадах працюють на території держави-члена, не допускав ніякої дискримінації з причин громадянства стосовно умов праці, винагороди за працю або звільнення з роботи у порівнянні з їх власними громадянами.

2. Дотримуючись законів, умов та процедур, які застосовуються в Україні, Україна намагатиметься забезпечити громадянам держав-членів, які на законних засадах працюють на території України, ставлення, вільне від будь-якої дискримінації з причин громадянства стосовно умов праці, винагороди за працю або звільнення з роботи у порівнянні зі своїми власними громадянами.

Стаття 25

Координація соціального забезпечення

Сторони укладуть угоди з тим, щоб:

(I) прийняти, дотримуючись умов і порядку, що застосовуються в кожній державі-члені, положення, необхідні для координації систем соціального забезпечення робітників, які мають українське громадянство і працюють на законних засадах на території держави-члена. Ці положення зокрема забезпечуватимуть, щоб:

- всі періоди страхування, праці або проживання таких робітників у різних державах-членах склалися разом з метою отримання пенсій за віком, у випадку інвалідності та смерті і з метою медичного обслуговування таких робітників;

- будь-які пенсії за віком, у випадку смерті, інвалідності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійного захворювання, за винятком спеціальних пільг, що не передбачають внесків до пенсійного фонду, вільно переводилися за курсом, який застосовується по закону дебітора - держави-члена або держав-членів;

(II) прийняти, дотримуючись умов і порядку, що застосовується в Україні, положення, необхідні для надання робітникам, які є громадянами держави-члена і на законних засадах працюють в Україні, режиму, подібного до того, який визначений у другій частині пункту (I).

Стаття 26

Заходи, що здійснюються згідно із статтею 25, не зачіпають будь-яких прав чи зобов'язань, що виникають з двосторонніх угод між Україною і державами-членами, де ці угоди передбачають більш сприятливий режим для громадян України або держав-членів.

Стаття 27

Рада з питань співробітництва вивчить питання стосовно того, які спільні зусилля можуть бути зроблені з метою стримування незаконної імміграції, беручи до уваги принцип і практику повторного в'їзду.

Стаття 28

Згідно з міжнародними зобов'язаннями Сторін, Рада з питань співробітництва вивчить питання стосовно того, як можна поліпшити умови діяльності для бізнесменів, включаючи й ті з них, що визначені в документі Боннської Конференції НБСЄ.

Стаття 29

Рада з питань співробітництва дає рекомендації щодо виконання положень статей 26, 27 і 28.

Умови, що впливають на створення та діяльність компаній

Стаття 30

1. а) Співтовариство і його держави-члени згідно із своїми законодавством правилами надають щодо створення українських компаній на їх території режим, що є не менш сприятливий, ніж той, який наданий компаніям будь-якої третьої країни.

б) Без шкоди для застережень, що містяться згідно із своїм законодавством та правилами у Додатку IV, Співтовариство та цю держави-члени надають дочірнім компаніям українських компаній, заснованим на їх території, не менш сприятливий режим, ніж той, що надається будь-яким компаніям Співтовариства стосовно їх діяльності.

в) Співтовариство та його держави-члени згідно із своїми законодавством та правилами надають філіалам українських компаній, заснованим на їх території, не менш сприятливий режим, ніж той, що надається філіалам компаній будь-якої третьої країни стосовно їх діяльності.

2. а) Без шкоди для застережень, що містяться у Додатку V, Україна згідно із своїми законодавством та правилами надає Співтовариству стосовно заснування його компаній на її території режим, що є не менш сприятливим, ніж той, що надається її власним компаніям або компаніям будь-якої третьої країни, залежно від того, який з них є кращий.

б) Україна згідно із своїми законодавством та правилами надає дочірнім компаніям і філіалам компаній Співтовариства, заснованим на її території, режим стосовно їх діяльності, що є не менш сприятливий, ніж той, що надається відповідно її власним компаніям чи філіалам або компаніям чи філіалам будь-якої третьої країни, залежно від того, який з них є кращий.

3. Положення пунктів 1 і 2 не можуть використовуватися з метою порушення законодавства і правил Сторони, які застосовуються для доступу до конкретних секторів або діяльності дочірніх компаній іншої Сторони, заснованих та території такої першої Сторони.

Режим, зазначений у пунктах 1 і 2, застосовується до компаній, заснованих відповідно у Співтоваристві і Україні на дату набуття чинності цією Угодою, і компаній, заснованих після цієї дати з моменту їх заснування.

Стаття 31

1. Положення статті 30 не застосовуються до повітряного, річкового і морського транспорту без шкоди для положень статті 104.

2. Проте, стосовно діяльності судноплавних агентств по наданню послуг в галузі міжнародних морських перевезень, включаючи змішані операції на відрізок морського шляху, кожна Сторона дозволяє компаніям іншої Сторони їх комерційну присутність на своїй території у формі дочірніх компаній або філіалів на умовах заснування і діяльності, що є не менш сприятливими, ніж ті, що надаються її власним компаніям або дочірнім компаніям чи філіалам компаній будь-якої третьої країни, залежно від того, які з них є кращими.

Така діяльність включає якнайменш:

- a) маркетинг та продаж морського транспорту і відповідних послуг через безпосередній контакт з клієнтами від квотування до виставлення рахунку залежно від того, чи ці послуги здійснюються або пропонуються безпосередньо надавцем послуг або надавцями послуг, з якими продавець послуг має постійні ділові домовленості;
- b) купівлю і використання за власний рахунок або від імені своїх клієнтів (та перепродаж своїм клієнтам) будь-якого транспорту і відповідних послуг, включаючи послуги у сфері будь-якого внутрішнього транспорту, зокрема внутрішніх водних шляхів і залізниці, необхідні для надання комплексних послуг;
- c) підготовку документації, що стосується транспортних і митних документів, або інших документів, пов'язаних з походженням і характером товарів, що транспортуються;
- d) надання підприємницької інформації будь-якого типу, включаючи комп'ютеризовані інформаційні системи і обмін електронними даними (які підлягають будь-яким недискримінаційним обмеженням, що стосуються телекомунікацій);
- e) укладення будь-яких ділових угод, включаючи участь в капіталі компаній і призначенні персоналу, який наймається на місці (або у випадку з іноземним персоналом, підпадає під відповідні положення цієї Угоди), з будь-яким місцевим судноплавним агентством;
- f) діяльність від імені компаній, які займаються організацією заходу судна та прийманням вантажів у разі необхідності.

Стаття 32

В цілях цієї Угоди:

- a) “компанія Співтовариства” або “компанія України”, відповідно, означають компанію, засновану згідно з законодавством, відповідно, держави-члена або України, яка має зареєстроване службове приміщення або центральну адміністрацію чи головне місце ділової діяльності на території, відповідно, Співтовариства або України. Проте, якщо компанія, яка була заснована згідно з законодавством, відповідно, держави-члена або України, має тільки зареєстроване службове приміщення на території, відповідно, Співтовариства або України, компанія вважається, відповідно, компанією Співтовариства або України, якщо її діяльність має реальний і безперервний зв'язок з економікою, відповідно, однієї з держав-членів або України;
- b) “дочірня компанія” означає компанію, яка цілком підконтрольна материнській компанії;
- c) “філіал” компанії означає місце здійснення підприємницької діяльності за відсутності статусу юридичної особи і має такі ознаки постійності, як продовження діяльності основного органу, має своє керівництво, а також є настільки матеріально підготовленим для здійснення підприємницької діяльності з третіми сторонами, що останні, навіть знаючи про те, що в разі необхідності існуватиме юридичний зв'язок з основним органом, центральне управління якого знаходиться за кордоном, позбавлені необхідності безпосередньо співпрацювати з цим основним органом, а можуть здійснювати підприємницьку діяльність за місцем знаходження установи продовження діяльності основного органу;
- d) “заснування” означає право компаній Співтовариства або України, як зазначено в п. а), розпочинати економічну діяльність шляхом заснування, відповідно, в Україні або в Співтоваристві дочірніх компаній і філіалів.
- e) “функціонування” означає здійснення економічної діяльності;

f) “економічна діяльність” означає діяльність виробничого, комерційного і професійного характеру;

g) стосовно міжнародного морського транспорту, в тому числі змішаних операцій, які включають відрізок морського шляху, громадяни, відповідно, держав-членів або України, які мешкають, відповідно, за межами Співтовариства або України, та пароплавства, що засновані за межами Співтовариства або України і контролюються, відповідно, громадянами держави-члена або громадянами України, також є бенефіціаріями положень цієї глави і глави III, якщо їхні судна зареєстровані, відповідно, в цій державі-члені або в Україні згідно з їхнім відповідним законодавством.

Стаття 33

1. Незважаючи на будь-які інші положення Угоди, Стороні не забороняється вживати заходів щодо перестороги, включаючи ті з них, що мають на меті захист інвесторів, депозиторів, власників страхових полісів або осіб, яким фідучіарні обов'язки доручені особою, яка надає фінансові послуги або забезпечує цілісність і стабільність фінансової системи. У випадках, якщо такі заходи не відповідають положенням цієї Угоди, вони не використовуватимуться як засіб уникнення зобов'язань Сторони згідно з цією Угодою.

2. Ніщо в Угоді не буде тлумачитись таким чином, щоб вимагати від Сторони розкрити інформацію, пов'язану зі справами і рахунками окремих клієнтів, чи будь-яку конфіденційну або приватну інформацію, якою володіють державні організації.

Стаття 34

Положення цієї Угоди не зашкоджують застосуванню кожною із Сторін будь-якого необхідного заходу для запобігання зриву її заходів щодо доступу третьої країни через положення цієї Угоди на її ринок.

Стаття 35

1. Незважаючи на положення глави I, компанія Співтовариства або компанія України, засновані на території, відповідно, України або Співтовариства, мають право наймати або давати розпорядження одній із своїх дочірніх компаній чи філіалів наймати відповідно до чинного законодавства, яке діє в країні, де була заснована компанія, на території України і в Співтоваристві, робітників і службовців, які є громадянами, відповідно, держав-членів Співтовариства і України, за умови, що такі робітники і службовці є ключовим персоналом, як це визначено в пункті 2 цієї статті, і що вони найняті виключно компаніями, дочірніми компаніями або філіалами. Дозволи на проживання та працевлаштування видається таким робітникам і службовцям тільки на строк такого найму.

2. Ключовий персонал вищенаведених компаній, які надалі іменуються “організаціями”, є “внутрішньокорпоративними цесіонарями”, як це зазначено в підпункті (с) цієї статті, нижченаведених категорій, за умови, що організація є юридичною особою і що зазначені особи були найняті нею або були партнерами в ній (але не як власники контрольного пакету акцій) на протязі принаймні року, що безпосередньо передував такому переміщенню:

a) особи, що займають керівні посади в організації, які, головним чином, спрямовують управління закладом, отримуючи повноваження на загальний нагляд або управління, в основному, від ради директорів чи акціонерів, або осіб, які прирівнюються до них, включаючи:

- управління установою, відділом чи підрозділом установи;

- здійснення нагляду і контролю за роботою інших контролюючих, професійних або управлінських кадрів;

- повноваження на особисте здійснення наймання і звільнення або внесення рекомендацій щодо наймання, звільнення чи інших дій стосовно персоналу;

в) особи, що працюють в організації і мають нестандартні знання, які є суттєвими в галузі послуг, що надаються закладом, дослідницького обладнання, технічних методів чи управління закладом. Оцінка таких знань може відображати, крім конкретних знань, необхідних при роботі в закладі, високий рівень кваліфікації щодо виду праці або спеціальності, що вимагають спеціальних технічних знань, включаючи належність до офіційно визнаних професій;

с) внутрішньокорпоративний цесіонарій визначається як фізична особа, яка працює в організації на території Сторони і є тимчасово переведеною в контексті здійснення економічної діяльності на територію іншої Сторони; організація, про яку йде мова, повинна мати своє основне місце ділової активності на території Сторони, і переведення має здійснюватися до закладу (філіалу, дочірньої компанії) цієї організації для фактичного здійснення подібної економічної діяльності на території іншої Сторони.

Стаття 36

1. Сторони роблять все від них залежне, щоб уникнути вжиття будь-яких заходів чи дій, які створюють більш обмежені умови для створення і функціонування компаній одна одної, ніж ті умови, які склалися на день, що передує даті підписання Угоди.

2. Положення цієї статті не суперечать статті 44: випадки, які передбачені статтею 44, підлягають лише її положенням і не поширюються на будь-які інші.

3. Діючи в дусі партнерства і співробітництва та в світлі положень, що містяться в статті 51, Уряд України інформує Співтовариство про свої наміри щодо затвердження нового законодавства або прийняття нових правил, які можуть змінити умови для заснування чи функціонування в Україні дочірніх компаній чи філіалів компаній Співтовариства на більш обмежені, ніж ті, що були на день, який передує даті підписання цієї Угоди. Співтовариство може попросити Україну надати проекти такого законодавства або правил і провести консультації стосовно цих проектів.

4. Якщо нове законодавство чи правила, які запроваджено в Україні, можуть спричинити більш обмежені умови для заснування компаній Співтовариства на її території і для функціонування дочірніх компаній і філіалів компаній Співтовариства, заснованих в Україні, ніж ті, що склалися на день підписання Угоди, то такі, відповідні законодавство чи правила не застосовуються протягом трьох років після набуття чинності відповідним законом до тих дочірніх компаній і філіалів, які вже були створені в Україні на момент набуття чинності відповідним актом.

Транскордонні послуги між Співтовариством і Україною.

Стаття 37

1. З огляду на розвиток сектору послуг Сторін, Сторони зобов'язуються відповідно до положень цієї Глави вжити необхідних заходів з метою поступового збільшення обсягу послуг, що надаються компаніями Співтовариства або України, створеними на території Сторони, крім випадків, коли вони належать особі, для якої призначені послуги.

2. Рада з питань співробітництва дає рекомендації щодо виконання пункту 1.

Стаття 38

Сторони співпрацюють з метою розвитку ринково орієнтованого сектору послуг в Україні.

Стаття 39

1. Сторони зобов'язуються ефективно застосовувати принцип необмеженого доступу до міжнародного ринку морських перевезень і перевезень на комерційній основі:

a) вищенаведене положення не зашкоджує правам і зобов'язанням, що впливають зі Статусу лінійних конференцій ООН при його застосуванні тією чи іншою Договірною Стороною цієї Угоди. Морські судна, на які Статут не поширюється, зможуть вільно діяти в конкуренції з суднами, на які Статут поширюється, до тих пір, поки вони будуть дотримуватися принципу чесної конкуренції на комерційних засадах;

b) Сторони підтверджують свою прихильність умовам вільної конкуренції як суттєвій особливості торгівлі насипними та наливними товарами.

2. При застосуванні принципів пункту 1 Сторони:

a) не застосовують з дня набуття чинності цією Угодою ніяких положень двосторонніх угод стосовно розподілу вантажу між будь-якою державою-членом Співтовариства і колишнім Радянським Союзом;

b) не включають ніяких положень стосовно розподілу вантажу до майбутніх двосторонніх угод з третіми країнами, крім тих виключних випадків, коли судноплавні компанії однієї чи іншої Сторони цієї Угоди не змогли б іншим чином мати законну можливість здійснювати торговельні поставки як в цю третю країну, так і з неї;

c) забороняють домовленості про розподіл вантажу в майбутніх двосторонніх угодах, що стосуються торгівлі насипними та наливними товарами;

d) відмінюють з набуттям чинності цією Угодою, всі односторонні заходи, адміністративні, технічні та інші перешкоди, які могли б мати обмежувальний або дискримінаційний вплив на вільне надання послуг у міжнародних морських перевезеннях.

Кожна Сторона, між іншим, надає не менш сприятливий режим для суден іншої Сторони, ніж той, що надається Стороною власним судам стосовно доступу до портів, відкритих для міжнародної

торгівлі, використання інфраструктури і допоміжних морських послуг у портах, а також відповідних сплат та зборів, митних послуг і надання якірних стоянок і засобів навантаження і розвантаження.

Такий самий режим також надається кожною Стороною стосовно суден, що використовуються громадянами або компаніями іншої Сторони, які зареєстровані за межами ЄС або України, після перехідного періоду, але не пізніше 1 липня 1997 року.

3. Громадяни і компанії Співтовариства, які надають послуги в міжнародних морських перевезеннях, вільні надавати міжнародні послуги “ріка-море” на внутрішніх водних шляхах України і навпаки.

Стаття 40

З метою забезпечення узгодженого розвитку перевезень між Сторонами з урахуванням їх комерційних потреб, умови взаємного доступу до ринку та забезпечення перевезень автотранспортом, залізницею та річковим транспортом та, якщо це можливо, повітряним транспортом можуть регулюватися окремими угодами, укладеними належним чином між Сторонами, як зазначено у статті 99, після того, як набуде чинності ця Угода.

Глава IV.

Загальні положення

Стаття 41

1. Положення цього розділу застосовуються з урахуванням законних обмежень на підставах державної політики, державної безпеки або охорони здоров'я населення.

2. Вони не поширюються на дії, які на території будь-якої Сторони пов'язані, навіть в окремих випадках, з діями органів влади.

Стаття 42

В цілях цього розділу ніщо в Угоді не заважає Сторонам застосовувати свої закони і правила стосовно в'їзду і перебування, роботи, умов праці і влаштування фізичних осіб і надання послуг, за умови, що при цих діях вони не застосовують їх таким чином, що скасовує або зменшує переваги, які будь-яка Сторона має згідно з умовами конкретного положення Угоди. Вищенаведене положення не перешкоджає застосуванню статті 41.

Стаття 43

Компанії, які контролюються і є виключно спільною власністю українських компаній і компаній Співтовариства, також є бенефіціаріями положень Глав II, III і IV.

Стаття 44

Режим, що надається кожною Стороною іншій Стороні, згідно з цією Угодою в подальшому не буде, від дня за один місяць до дати набуття чинності відповідних зобов'язань Генеральної Угоди з торгівлі послугами (ГАТС) стосовно секторів або заходів, що передбачені ГАТС, жодною мірою більш сприятливим, ніж той, що наданий такою першою Стороною згідно з положеннями ГАТС, і це стосується кожного сектора послуг, підсектора і способу надання.

Стаття 45

В цілях Глав II, III і IV до уваги не береться режим, що надається Співтовариством, його державами-членами або Україною згідно з зобов'язаннями, взятими на себе в угодах про економічну інтеграцію відповідно до принципів статті V ГАТС.

Стаття 46

1. Режим найбільшого сприяння, наданий у відповідності до положень цього розділу, не застосовується до податкових пільг, які Сторони надають або надаватимуть у майбутньому на основі угод про уникнення подвійного оподаткування чи інших домовленостей, щодо оподаткування.

2. Ніщо в цьому розділі не буде тлумачитись таким чином, щоб завадити прийняттю чи вживанню Сторонами будь-яких заходів, спрямованих на запобігання уникненню або ухиленню від сплати податків відповідно до податкових положень угод про уникнення подвійного оподаткування та інших домовленостей щодо оподаткування чи внутрішнього фінансового законодавства.

3. Ніщо в цьому розділі не буде тлумачитись таким чином, щоб завадити державам-членам чи Україні враховувати різницю при застосуванні відповідних положень їх фінансового законодавства між платниками податків, які знаходяться не в однаковому становищі, зокрема, що стосується їх місця проживання.

Стаття 47

Без шкоди для статті 35, жодне положення наведених глав II, III і IV цієї Угоди не буде тлумачитися як таке, що надає право:

- громадянам держав-членів чи Україні, відповідно, в'їздити на територію України чи Співтовариства, або перебувати на цих територіях, відповідно, в будь-якому статусі і, зокрема в статусі акціонера чи партнера компанії або її менеджера чи працівника, постачальника або одержувача послуг;

- дочірнім компаніям Співтовариства або філіалам українських компаній наймати чи використовувати працю громадян України на території Співтовариства;

- українським дочірнім компаніям або філіалам компаній Співтовариства наймати чи використовувати працю громадян держав-членів на території України;

- українським компаніям або дочірнім компаніям Співтовариства чи філіалам українських компаній надавати громадян України для роботи іншим особам та під їх контроль за тимчасовими контрактами на працевлаштування;

- компаніям Співтовариства або українським дочірнім компаніям чи філіалам компаній Співтовариства надавати робітників, які є громадянами держав-членів, за тимчасовими контрактами на працевлаштування.

Розділ V.

Поточні платежі та капітал

Стаття 48

1. Сторони зобов'язуються дозволити здійснення у вільноконвертованій валюті будь-яких виплат по поточному платіжному балансу між резидентами Співтовариства та України, пов'язані з рухом товарів, послуг чи осіб, що здійснюються згідно з положеннями цієї Угоди.

2. Стосовно операцій по капітальному рахунку платіжного балансу, з набуттям чинності Угодою, відповідно держави-члени та Україна забезпечують вільний рух капіталу, що стосується прямих інвестицій в компанії, що були законним шляхом засновані в своїх країнах, та інвестицій, зроблених відповідно до положень глави II цього розділу IV, та ліквідації або повернення (репатріації) цих інвестицій та будь-якого прибутку, що випливає з них.

3. Без шкоди для пункту 2 чи пункту 5, з набуттям чинності цією Угодою держави-члени та Україна не вводять ніяких нових валютних обмежень на рух капіталу і поточні платежі, пов'язані з ним, між резидентами Співтовариства та України і не вносять нових обмежень в існуючі домовленості.

4. Сторони проводять консультації між собою з метою створення сприятливих умов для руху видів капіталу, крім вищезазначених у пункті 2, між Співтовариством та Україною для сприяння досягненню цілей цієї Угоди.

5. З огляду на положення цієї статті, до введення повної конвертованості української валюти в межах положень статті VIII Статуту Міжнародного валютного фонду (МВФ), Україна за виняткових обставин може застосувати валютні обмеження, пов'язані наданням або отриманням коротко- і середньострокових фінансових кредитів за умови, що такі обмеження є вимушеними для України у зв'язку з наданням таких кредитів і дозволяються згідно зі статусом України в МВФ. Україна застосовує ці обмеження недискримінаційним чином. Вони застосовуються у такий спосіб, щоб можлива шкода цій Угоді від них була мінімальною. Україна негайно інформує Раду з питань співробітництва про введення таких заходів і будь-які зміни до них.

6. Без шкоди для пунктів 1 і 2, якщо у виняткових обставинах рух капіталів між Співтовариством і Україною створює або загрожує створити серйозні труднощі для здійснення валютної або фінансової політики у Співтоваристві чи в Україні, відповідно Співтовариство або Україна можуть вживати запобіжних заходів щодо руху капіталів між Співтовариством і Україною на період не більше шести місяців, якщо такі заходи є вкрай необхідними.

Розділ VI.

Конкуренція, захист інтелектуальної, промислової і комерційної власності та співробітництво в галузі законодавства

Стаття 49

1. Сторони погоджуються співпрацювати з метою виправлення або усунення, шляхом застосування своїх антимонопольних законів чи іншим чином, обмежень конкуренції, до яких вдаються підприємства, або викликаних державним втручанням, якщо вони можуть впливати на торгівлю між Співтовариством і Україною.

2. Для досягнення цілей, зазначених в пункті 1:

2.1. Сторони забезпечують наявність та виконання законів, спрямованих проти обмежень конкуренції, до яких вдаються підприємства, що знаходяться в їх юрисдикції.

2.2. Сторони утримуються від надання будь-якої державної допомоги окремим підприємствам чи виробництву товарів, крім первинних товарів, що визначені ГАТТ, або від надання послуг, які спотворюють або загрожують спотворити конкуренцію і які таким чином вони впливають на торгівлю між Співтовариством і Україною.

2.3. На прохання однієї Сторони інша Сторона надає інформацію про свої схеми допомоги або про окремі конкретні випадки державної допомоги. Не повинна надаватись ніяка інформація, що підпадає під вимоги законодавства Сторін щодо професійної або комерційної таємниці.

2.4. Стосовно державних монополій комерційного характеру Сторони заявляють про свою готовність, починаючи з четвертого року від набуття чинності цією Угодою, забезпечити недопущення дискримінації громадян Сторін щодо умов, за яких товари закупаються або продаються.

2.5. Стосовно державних підприємств або підприємств, яким держави-члени або Україна надають виключні права, Сторони заявляють про свою готовність, починаючи з четвертого року від дати набуття чинності цією Угодою, не запроваджувати і не підтримувати ніякі заходи, що спотворюють торгівлю між Співтовариством і Україною у такій мірі, що суперечить відповідним інтересам Сторін. Це положення не заважає виконанню, де-юре або де-факто, конкретних завдань, покладених на такі підприємства.

2.6. Термін, зазначений у пунктах 2.4 і 2.5, може бути подовжений за домовленістю Сторін.

3. На прохання Співтовариства або України в рамках Комітету з питань співробітництва можуть проводитись консультації з питань обмежень або спотворень конкуренції, зазначених у пунктах 1 і 2, та з питань забезпечення втілення їхніх правил конкуренції з урахуванням обмежень, що накладені законами щодо розголошення інформації, конфіденційності і підприємницької таємниці. Консультації можуть також включати питання щодо тлумачення пунктів 1 і 2.

4. Сторони, які мають досвід у впровадженні правил конкуренції, всебічно розглядають питання щодо надання іншим Сторонам на їхнє прохання і в межах наявних можливостей, технічної допомоги для розвитку і запровадження правил конкуренції.

5. Вищенаведені положення жодною мірою не впливають на права Сторін вживати відповідних заходів, в особливості тих, що зазначені у статті 19, з метою боротьби із спотвореннями у торгівлі товарами чи послугами.

Стаття 50

1. Дотримуючись положень цієї статті, а також Додатка III, Україна продовжить удосконалювати захист прав на інтелектуальну власність для того, щоб до кінця п'ятого року після набуття чинності Угодою, забезпечити рівень захисту, аналогічний до існуючого в Співтоваристві, включаючи ефективні засоби забезпечення дотримання таких прав.

2. До кінця п'ятого року після набуття чинності Угодою Україна приєднається до багатосторонніх конвенцій про права на інтелектуальну власність, зазначених в пункті 1 Додатка III, сторонами яких є держави-члени Співтовариства або які де-факто в них застосовуються згідно з відповідними положеннями цих конвенцій.

Стаття 51

1. Сторони визнають, що важливою умовою для зміцнення економічних зв'язків між Україною та Співтовариством є зближення існуючого і майбутнього законодавства України з законодавством Співтовариства. Україна вживе заходів для забезпечення того, щоб її законодавство поступово було приведене у відповідність до законодавства Співтовариства.

2. Зокрема, приблизна адекватність законів матиме місце в таких галузях: закон про митницю, закон про компанії, закон про банківську справу, бухгалтерський облік компаній і податки, інтелектуальна власність, охорона праці, фінансові послуги, правила конкуренції, державні закупки, охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин, навколишнє середовище, захист прав споживачів, непряме оподаткування, технічні правила і стандарти, закони та інструкції стосовно ядерної енергії, транспорт.

3. Співтовариство надає Україні належну технічну допомогу з метою здійснення цих заходів, яка може включати зокрема:

- обмін експертами;
- завчасне надання інформації, особливо стосовно відповідного законодавства;
- організацію семінарів;
- професійна підготовка;
- допомогу у здійсненні перекладу законодавства Співтовариства у відповідних секторах.

Розділ VII.

Економічне співробітництво

Стаття 52

1. Співтовариство та Україна вступають в економічне співробітництво з метою сприяння процесу економічних реформ та відродження і сталого розвитку України. Таке співробітництво зміцнюватиме і розвиватиме економічні зв'язки на благо обох Сторін.
2. Політичні та інші заходи приймаються з метою здійснення економічних та соціальних реформ та перебудови економічної системи в Україні і будуть визначатися вимогами сталого та гармонійного соціального розвитку; вони також в повній мірі враховуватимуть екологічні аспекти.
3. З цією метою співробітництво зосереджується, зокрема, на промисловій кооперації, заохоченні та захисті інвестицій, державних поставках, зближенні політики стандартизації в гірничобудівній та сировинній галузях, науці та техніці, освіті та навчанні, АПК і сільському господарстві, енергетиці, цивільній ядерній галузі, галузі охорони навколишнього середовища, транспорті, космосі, телекомунікаціях, фінансових послугах, боротьбі з відмиванням грошей, валютній політиці, регіональному розвитку, соціальній кооперації, туризмі, малому та середньому підприємстві, засобах інформації та зв'язку, захисту прав споживачів, митній справі, співробітництві в галузі статистики, економіці та боротьбі з наркотичним бізнесом.
4. Особлива увага приділяється заходам, що сприяють співробітництву між Незалежними Державами та іншими сусідніми країнами з метою стимулювання гармонійного розвитку регіону.
5. При необхідності економічній та іншим формам співробітництва, обумовленим в цій Угоді, може надаватися з боку Співтовариства технічна допомога на основі відповідних правил Ради Співтовариства стосовно технічної допомоги Незалежним Державам, пріоритетів, погоджених у орієнтовній програмі про технічну допомогу Співтовариства Україні і встановлених процедур її координації та здійснення.
6. Рада з питань співробітництва надає рекомендації стосовно розвитку співробітництва у пріоритетних сферах, визначених в пункті 3.

Стаття 53

Співробітництво в галузі промисловості

1. Співробітництво має на меті сприяти, зокрема, нижченаведеному:
  - розвитку ділових зв'язків між промисловцями обох Сторін, тобто з огляду на передачу технологій та ноу-хау;
  - участі Співтовариства в заходах України по перебудові та технічному переоснащенню її промисловості;
  - удосконаленню управління;
  - розробці необхідних комерційних правил та практичних заходів, включаючи маркетинг виробів;
  - охороні навколишнього середовища;
  - адаптації структури промислового виробництва до стандартів розвинутої ринкової економіки;
  - конверсії військово-промислового комплексу.

2. Положення цієї статті не впливають на застосування правил конкуренції, прийнятих Співтовариством, стосовно підприємництва.

Стаття 54

Заохочення та захист інвестицій

1. Зважаючи на відповідні повноваження та компетенцію Співтовариства і держав-членів, співробітництво має на меті встановити сприятливий клімат для інвестицій, як внутрішніх, так і іноземних, особливо шляхом поліпшення умов захисту інвестицій, руху капіталу та обміну інформацією про можливості щодо інвестицій.

2. Основними цілями цього співробітництва, зокрема, є:

- укладення між державами-членами і Україною, за необхідністю, угод про заохочення і захист інвестицій;
- укладення між державами-членами і Україною, за необхідністю, угод про уникнення подвійного оподаткування;
- створення сприятливих умов з метою залучення іноземних інвестицій в економіку України;
- формування стабільної і незалежної законодавчої бази і умов в галузі підприємницької діяльності, а також обмін інформацією про закони, положення та адміністративну практику в галузі інвестицій;
- обмін інформацією про можливості інвестування, зокрема під час проведення торгових ярмарків, виставок, торгових тижнів та інших заходів.

Стаття 55

Публічне укладання контрактів

Сторони співробітничать з метою створення умов для відкритого та конкурентоспроможного укладання контрактів на товари та послуги, зокрема шляхом проведення тендерів.

Стаття 56

Співробітництво в галузі оцінки стандартів та оцінки відповідності

1. Співробітництво між Сторонами сприяє створенню відповідності з міжнародно узгодженими критеріями, принципами та орієнтирами в питаннях якості. Такі дії сприяють прогресу у напрямку взаємного визнання в питаннях оцінки відповідності, а також покращенню якості української продукції.

2. З цією метою вони намагаються:

- сприяти розвитку відповідного співробітництва між організаціями та установами, що спеціалізуються в цих галузях;

- сприяти застосуванню технічних правил Співтовариства та європейських стандартів і процедур оцінки відповідності;
- дозволити здійснювати обмін досвідом та технічною інформацією в галузі управління якістю.

Стаття 57

Гірнична промисловість та сировинні ресурси

1. Сторони прагнуть до збільшення інвестицій і торгівлі в галузі гірничої промисловості та сировинних ресурсів.
2. Співробітництво зосереджується, зокрема, в таких галузях:
  - обмін інформацією про розвиток гірничої промисловості та кольорової металургії;
  - розробка правових основ співробітництва;
  - питання торгівлі;
  - розробка законодавчих та інших заходів у галузі охорони навколишнього середовища;
  - професійна підготовка;
  - безпека гірничої промисловості.

Стаття 58

Співробітництво в галузі науки і техніки

1. Сторони сприяють співробітництву в галузі цивільних наукових досліджень та технічних розробок (ДТР) на основі взаємної вигоди та з урахуванням наявних ресурсів, належного доступу до їх відповідних програм та з урахуванням належного рівня ефективного захисту прав інтелектуальної, промислової та комерційної власності (ПІВ).
2. Співробітництво в галузі науки і техніки включає:
  - обмін науковою та технічною інформацією;
  - спільну діяльність в галузі ДТР;
  - діяльність по професійній підготовці та програмах мобільності для науковців, дослідників та технічного персоналу, які беруть участь у ДТР з обох сторін.

Якщо таке співробітництво приймає форму діяльності, що включає в себе галузь освіти і/або професійної підготовки, воно повинно здійснюватись згідно з положенням статті 59.

Сторони, на основі взаємної домовленості, можуть здійснювати науково-технічне співробітництво в інших формах.

При здійсненні такого співробітництва особлива увага приділяється працевлаштуванню науковців, інженерів, дослідників та технічного персоналу, зайнятих або тих, що були зайняті дослідженнями в галузі виробництва зброї масового знищення або в такому виробництві.

3. Співробітництво згідно з цією статтею здійснюється на основі окремих угод, які мають бути обговорені та укладені відповідно до процедур, прийнятих кожною стороною, і які, між іншим, визначають відповідні положення щодо ПІВ.

Стаття 59

Освіта та професійна підготовка

1. Сторони здійснюють співробітництво з метою підвищення рівня загальної освіти та професійної кваліфікації в Україні, як у громадському, так і в приватному секторах.

2. Співробітництво, зокрема, зосереджується в таких галузях:

- удосконалення системи вищої освіти та системи підготовки в Україні згідно з сучасними вимогами, включаючи систему сертифікації вищих учбових закладів і дипломів про вищу освіту;

- професійна підготовка керівників підприємств державного та приватного секторів та цивільних службовців в пріоритетних галузях, що мають бути визначені;

- співробітництво між учбовими закладами, співробітництво між учбовими закладами і фірмами;

- мобільність для вчителів, випускників, адміністраторів, молодих вчених і дослідників та молоді;
- сприяння навчанню в галузі європейських досліджень у відповідних закладах;

- навчання мовам країн Співтовариства;

- підготовка на курсах вдосконалення майстерності перекладачів для роботи на конференціях;

- підготовка журналістів;

- підготовка викладачів.

3. Можлива участь однієї Сторони у відповідних програмах в галузі освіти та підготовки іншої Сторони може бути розглянута згідно з їхніми відповідними процедурами і тоді, якщо це є доцільним, будуть розроблені установчі рамки і плани співробітництва з урахуванням участі України у програмі ТЕМПУС Співтовариства.

Стаття 60

Сільське господарство та агропромисловий сектор

Метою співробітництва в цій галузі є здійснення аграрної реформи, модернізація, перебудова та приватизація сільського господарства, агро-промислового сектора та сектора послуг в Україні, розвиток внутрішнього та зовнішнього ринків для українських товарів, за умов, які забезпечують захист навколишнього середовища, враховуючи необхідність посилення безпеки в постачанні продуктів харчування. Сторони також прагнуть до поступового наближення українських

стандартів до технічних правил Співтовариства стосовно промислових і сільськогосподарських продуктів харчування, включаючи санітарні і фітосанітарні стандарти.

Стаття 61 **Енергетика**

1. Співробітництво здійснюється в межах принципів ринкової економіки та Європейської енергетичної хартії в умовах поступового об'єднання енергетичних ринків в Європі.

2. Співробітництво, крім іншого, включає такі галузі:

- вплив виробництва та споживання енергії на навколишнє середовище з метою запобігання або мінімізації шкідливим наслідкам результатів цієї діяльності для навколишнього середовища;

- підвищення економічно прийнятним і природобезпечним шляхом якості та безпеки енергозабезпечення включаючи диверсифікацію постачальників;

- вироблення енергетичної політики;

- поліпшення управління та регулювання енергетичної галузі відповідно до вимог ринкової економіки;

- запровадження ряду інституційних, правових, фінансових та інших передумов, необхідних для сприяння зростанню торгівлі енергією та інвестиціям;

- сприяння економії енергії та її ефективному використанню;

- модернізація, розвиток і диверсифікація енергетичної інфраструктури;

- удосконалення технологій енергетичного забезпечення та кінцевого використання всіх видів енергії;

- управління та технічна підготовка в енергетичній галузі.

Стаття 62 **Співробітництво в цивільному ядерному секторі**

1. Беручи до уваги відповідні повноваження та компетенцію Співтовариства та його держав-членів, співробітництво в цивільному ядерному секторі здійснюється через використання конкретних угод про, наприклад, торгівлю ядерними матеріалами, ядерну безпеку та термоядерний синтез і відповідно до законодавчих процедур кожної Сторони.

2. Сторони співробітничать, в тому числі на міжнародних форумах, у розв'язанні проблем, що виникли внаслідок Чорнобильської катастрофи; співробітництво, зокрема, може включати:

- спільне дослідження наукових проблем, пов'язаних з Чорнобильською аварією;

- боротьба з радіоактивним забрудненням повітря, ґрунту та води;

- контроль і нагляд за радіоактивним станом навколишнього середовища;

- подолання наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних з ядерною енергією/радіоактивністю;
- дезактивація забруднених радіацією земель і поводження з радіоактивними відходами;
- медичні проблеми, пов'язані з впливом наслідків ядерних аварій на стан здоров'я населення;
- розв'язання проблеми безпеки зруйнованого 4-го енергоблоку в Чорнобилі;
- економічні та адміністративні аспекти зусиль, спрямованих на подолання наслідків аварії;
- підготовка в галузі запобігання наслідкам ядерних аварій та їх зменшення;
- наукові та технічні аспекти діяльності по подоланню наслідків Чорнобильської катастрофи;
- інші галузі за погодженням Сторін.

Стаття 63

Навколишнє середовище

1. Беручи до уваги Європейську енергетичну хартію та Декларацію конференції, яка відбулася в Люцерні в 1993 році, Сторони розвивають і зміцнюють співробітництво між ними в галузі охорони навколишнього середовища та охорони здоров'я.

2. Співробітництво здійснюється з метою боротьби з погіршенням стану навколишнього середовища і, зокрема, охоплює такі питання як:

- ефективний моніторинг рівнів забруднення та оцінка стану навколишнього середовища; система інформації про стан навколишнього середовища;
- боротьба з локальним, регіональним та транскордонним забрудненням атмосферного повітря та води;
- відновлення природного стану навколишнього середовища;
- стале, ефективне та екологічно безпечне виробництво та використання енергії; безпека промислових підприємств;
- класифікація та безпечне використання хімічних речовин;
- якість води;
- зменшення обсягів, утилізація і безпечне знищення відходів а також використання положень Базельської конференції;
- вплив, який здійснює на навколишнє середовище сільське господарство, ерозія ґрунтів та хімічне забруднення;
- захист лісів;

- збереження біологічної різноманітності, територій, що охороняються, а також раціональне використання біологічних ресурсів та управління ними;
- планування землекористування, включаючи будівництво та міське планування;
- застосування економічних та фінансових важелів;
- глобальні кліматичні зміни;
- екологічна освіта та виховання;
- виконання Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті яка була підписана в місті Еспоо.

3. Співробітництво, зокрема, здійснюється шляхом:

- планування заходів по подоланню наслідків катастроф та інших надзвичайних ситуацій;
- обміну інформацією та експертами, включаючи інформацію та експертів, що мають відношення до передачі чистих технологій та безпечного і екологічно раціонального використання біотехнологій;
- проведення спільної дослідницької діяльності;
- удосконалення законодавства в напрямку стандартів Співтовариства;
- співробітництва на регіональному (в тому числі, в рамках Європейського агентства по навколишньому середовищу) та на міжнародному рівнях;
- розробки стратегії, зокрема стосовно глобальних та кліматичних проблем, а також з метою досягнення сталого розвитку;
- дослідження впливу на навколишнє середовище.

Стаття 64 **Транспорт**

Сторони розвивають та зміцнюють співробітництво між ними в галузі транспорту.

Це співробітництво, між іншим, має на меті реконструкцію і модернізацію транспортних систем і мереж доріг в Україні, а також поглиблення і забезпечення, в разі потреби, сумісності транспортних систем в контексті створення більш глобальної транспортної системи.

Співробітництво, між іншим, включає:

- модернізацію управління автомобільним, залізничним транспортом, портами і аеропортами;
- модернізацію і розвиток залізниць, водних шляхів, автомобільних доріг, портів, аеропортів, аеронавігаційної інфраструктури, включаючи модернізацію головних шляхів, що становлять обопільний інтерес, і трансєвропейських магістралей для згаданих видів транспорту;
- сприяння змішаним перевезенням та їх розвиток;
- сприяння спільним програмам досліджень і розробок;

- підготовка законодавчої та організаційної бази для розробки і імплементації політики, включаючи приватизацію транспортного сектора.

Стаття 65

Космічний простір

Беручи до уваги відповідну компетенцію Співтовариства, його держав-членів та Європейського космічного агентства, Сторони сприяють, при необхідності, довгостроковому співробітництву в галузі дослідження космічного простору в мирних цілях, розвитку таких досліджень та комерційного використання результатів таких досліджень. Сторони приділяють особливу увагу тим ініціативам, які сприяють повною мірою комплементарності їхньої відповідності космічної діяльності.

Стаття 66

Поштовий зв'язок та електрозв'язок

В межах своїх відповідних повноважень та компетенції Сторони розширяють та зміцнюють співробітництво в таких галузях:

- визначення політики та керівних принципів розвитку електрозв'язку та поштового зв'язку;
- розробка принципів тарифної політики і маркетингу в галузі електрозв'язку та поштового зв'язку;
- заохочення розробки проектів в галузі електрозв'язку та поштового зв'язку і залучення інвестицій;
- підвищення ефективності та якості забезпечення електрозв'язку та поштового зв'язку, між іншим, шляхом лібералізації діяльності в організаційних структурах;
- передове застосування електрозв'язку, зокрема, в сфері електронного переказу коштів;
- управління телекомунікаційними мережами та їх "оптимізація";
- створення відповідної нормативної бази для надання телекомунікаційних та поштових послуг і для використання діапазону радіочастот;
- підготовка персоналу з питань електрозв'язку і поштового зв'язку для діяльності в ринкових умовах.

Стаття 67

Фінансові послуги

Співробітництво, зокрема, спрямовується на полегшення включення України до загальноприйнятих систем взаємних розрахунків. Технічна допомога зосереджується на:

- розвитку банківських і фінансових послуг, розвитку спільного ринку кредитних ресурсів, залученні України до загальноприйнятої системи взаємних розрахунків;

- розвитку фіскальної системи та її установ в Україні, обміні досвідом та навчанні персоналу;
- розвитку послуг у сфері страхування, що, між іншим, створило б сприятливі умови для участі компаній Співтовариства у створенні спільних підприємств в галузі страхування в Україні, а також розвитку експортного кредитного страхування;
- це співробітництво, зокрема, сприяє розвитку стосунків між Україною та державами-членами у сфері фінансових послуг.

Стаття 68

Відмивання грошей

1. Сторони визнають необхідність докладати зусилля і співпрацювати з метою запобігання використанню своїх фінансових систем для відмивання доходів, отриманих від кримінальної діяльності в цілому та злочинів, пов'язаних з наркотиками зокрема.
2. Співробітництво в цій галузі включає адміністративну та технічну допомогу з метою встановлення відповідних норм запобігання відмиванню грошей, еквівалентних тим, які прийняті Співтовариством та міжнародними форумами в цій галузі, включаючи Цільову групу з фінансових питань (ЦГФП).

Стаття 69

Валютно-грошова політика

На прохання українських властей, Співтовариство надає технічну допомогу, яка має на меті підтримати зусилля України у напрямку створення і зміцнення її власної валютно-грошової системи та введення нової грошової одиниці, яка має стати конвертованою, а також у напрямку поступового зближення політики України з політикою європейської валютної системи. Це включає неформальний обмін поглядами стосовно принципів та функціонування європейської валютної системи.

Стаття 70

Регіональний розвиток

1. Сторони зміцнюють співробітництво в галузі регіонального розвитку та планування землекористування.
2. З цією метою вони сприяють обміну інформацією між національними, регіональними та місцевими органами влади з питань регіональної політики планування землекористування та методики формування регіональної політики, яка приділяє особливу увагу розвитку несприятливих районів.

Вони також сприяють налагодженню прямих зв'язків між відповідними районами та державними організаціями, які займаються питаннями планування регіонального розвитку, з метою, між іншим, обміну інформацією про шляхи і методи сприяння регіонального розвитку.

Стаття 71

Співробітництво в соціальній галузі

Що стосується охорони здоров'я та безпеки, то Сторони розвивають співробітництво між ними з метою поліпшення рівня охорони здоров'я та безпеки працівників.

1. Співробітництво, головним чином, включає:

- освіту та підготовку з питань охорони здоров'я та безпеки, причому головна увага має приділятися секторам діяльності високого ризику;
- розробка та застосування превентивних заходів, спрямованих на боротьбу з професійними захворюваннями та іншими захворюваннями, пов'язаними з роботою;
- запобігання ризику великих аварій та регулювання використання токсичних хімічних речовин;
- дослідження в галузі розвитку бази знань стосовно умов праці та здоров'я і безпеки працівників.

2. Що стосується зайнятості, то співробітництво включає, головним чином, технічну допомогу в галузях:

- оптимізація ринку робочої сили;
- модернізація консультаційних служб та служб, які займаються пошуком роботи;
- планування та менеджменту перебудовних програм;
- заохочення розвитку зайнятості на місцевому рівні;
- обміну інформацією про програми гнучкої зайнятості, включаючи програми, що стимулюють роботу не за наймом та підприємництво.

3. Сторони приділяють особливу увагу співробітництву в галузі соціального захисту, яке, між іншим, включає співпрацю у плануванні та здійсненні реформ у системі соціального захисту в Україні.

Ці реформи мають на меті розробку в Україні методів захисту, притаманних країнам з ринковою економікою, і охоплюють всі напрямки соціального захисту.

Стаття 72

Туризм

1. Сторони розширюють та розвивають співробітництво між ними, яке включає:

- сприяння туризму;

- співробітництво між офіційними туристичними організаціями;
- збільшення потоку інформації;
- передачу "ноу-хау";
- вивчення можливостей спільної діяльності;
- підготовку персоналу з метою розвитку туризму.

Стаття 73

Малі та середні підприємства

1. Сторони намагаються розвивати і зміцнювати малі та середні підприємства та їх об'єднання, а також співробітництво між малими та середніми підприємствами Співтовариства та України.
2. Співтовариство включає технічну допомогу, зокрема в таких галузях:

- розвиток правової бази діяльності малих та середніх підприємств;
- створення відповідної інфраструктури (установа для підтримки малих та середніх підприємств, зв'язок, допомога у створенні фонду малих та середніх підприємств);
- створення технологічних парків.

Стаття 74

Інформація та зв'язок

Сторони підтримують розвиток сучасних методів обробки інформації, в тому числі засобів інформації, та сприяють ефективному обміну інформацією. Першочергова увага приділяється програмам, які мають за мету ознайомлення широкої громадськості з основною інформацією про Співтовариство і Україну, включаючи, коли це можливо, взаємний доступ до баз даних на основі повної поваги до прав на інтелектуальну власність.

Стаття 75

Захист прав споживачів

1. Сторони започатковують тісне співробітництво з метою досягнення сумісності їх систем захисту прав споживачів. Це співробітництво, зокрема, включає проведення експертної оцінки законодавчих та інституційних реформ, створення постійно діючої системи взаємної інформації про небезпечні продукти, вдосконалення інформації, яка надається споживачу особливо стосовно цін, характеристики товарів та послуг, що пропонуються, підготовку адміністративних посадових осіб та інших представників інтересів споживачів, розвиток обмінів між представниками інтересів споживачів та поглиблення сумісності політики в галузі захисту прав споживачів.

Стаття 76

Митниця

1. Метою співробітництва є забезпечення виконання усіх положень, що мають бути прийняті щодо торгівлі та торгівлі на основі взаємної вигоди та досягнення зближення української митної системи з митною системою Співтовариства.

2. Співробітництво, зокрема, включає:

- обмін інформацією;
- удосконалення методів роботи;
- запровадження об'єднаної номенклатури та єдиного адміністративного документа;
- взаємозв'язок між транзитними системами Співтовариства та України;
- спрощення перевірок та формальностей, які стосуються перевезення товарів;
- підтримку введення сучасних митних інформаційних систем;
- організацію семінарів і навчальних циклів.

3. Без шкоди для подальшого співробітництва, що передбачається в цій Угоді і, зокрема у статті 79, взаємодопомога між адміністративними органами у митних справах Сторін здійснюється відповідно до положень Протоколу, що додається до цієї Угоди.

Стаття 77

Співробітництво в галузі статистики

Співробітництво в цій галузі має за мету розвиток ефективної статистичної системи, яка забезпечувала б надійний статистичний матеріал, необхідний для підтримки та моніторингу процесу економічних реформ, та сприяла б розвитку приватного підприємництва в Україні.

Сторони, зокрема, співпрацюють у таких галузях:

- адаптація статистичної системи України до міжнародних методів, стандартів та класифікації;
- обмін статистичною інформацією;
- надання необхідної статистичної макро- і мікроекономічної інформації для здійснення економічних реформ та управління ними.

З цією метою Співтовариство надає Україні технічну допомогу.

Стаття 78

Економіка

Сторони сприяють процесу економічної реформи та узгодженню політики в галузі економіки, співпрацюючи з метою поглиблення розуміння основ їх відповідних економічних систем, а також шляхів розробки та здійснення економічної політики в країнах з ринковою економікою. З цією метою Сторони обмінюються інформацією про функціонування та перспективи макроекономіки.

Співтовариство надає технічну допомогу з метою:

- допомоги Україні в проведенні економічної реформи, надаючи експертно-консультативну та технічну допомогу;
- сприяння співробітництву між економістами з метою прискорення передачі “ноу-хау” для розробки економічної політики;
- забезпечення широкого розповсюдження наукових досліджень, дотичних до економічної політики.

Стаття 79

Наркотики

У межах своїх відповідних повноважень та компетенції Сторони спів-робітничать в галузі підвищення ефективності та якості політики і заходів по боротьбі з незаконним виробництвом, постачанням та продажем наркотиків та психотропних речовин, включаючи запобігання втратам хімічної вихідної сировини, а також в галузі сприяння запобіганню і зменшенню попиту на наркотики. Співробітництво в цій сфері ґрунтується на взаємних консуль-таціях та тісній координації між Сторонами у тому, що стосується цілей та заходів в різних галузях, які мають відношення до наркотиків.

Розділ VIII.

Співробітництво в галузі культури

Стаття 80

Сторони зобов'язуються сприяти, заохочувати та допомагати розвитку культурного співробітництва. Коли це можливо, співробітництво може розвиватися на основі програм культурного співробітництва Співтовариства або однієї чи декількох держав-членів, а також можуть здійснюватися подальші заходи, що становлять обопільний інтерес.

Розділ IX.

Фінансове співробітництво

Стаття 81

Для досягнення цілей цієї Угоди та згідно із статтями 82, 83 та 84 Україна отримує тимчасову фінансову допомогу від Співтовариства, яке надає технічну підтримку у вигляді субсидій для прискорення економічних перетворень в Україні.

Стаття 82

Ця фінансова допомога надається в рамках Програми ТАСІС, передбаченої у відповідальному регламенті Ради Співтовариства.

Стаття 83

Цілі та галузі фінансової допомоги Співтовариства визначаються в орієнтовній програмі, яка відображає встановлені пріоритети, що мають бути погоджені між Сторонами з огляду на потреби України, поглинаючи спроможність секторів та просування реформ. Сторони інформують про це Раду з питань співробітництва.

Стаття 84

Для оптимального використання наявних ресурсів Сторони забезпечують тісну координацію надходжень в рамках технічної допомоги Співтовариства з надходженнями з інших джерел, таких, як держави-члени, інші країни та міжнародні організації, такі як Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Європейський банк реконструкції та розвитку, а також ПРООН і МВФ.

Глава X.

Інституційні, загальні та заключні положення

Стаття 85

Згідно з цим документом створюється Рада з питань співробітництва, яка стежить за виконанням цієї Угоди. Засідання Ради проводяться на рівні міністрів один раз на рік, а також тоді, коли цього вимагають обставини. З метою досягнення цілей цієї Угоди вона розглядає будь-які значні питання, що виникають в рамках Угоди, та будь-які інші двосторонні або міжнародні питання, що становлять взаємний інтерес. Рада з питань співробітництва може також виносити необхідні рекомендації за погодженням між двома Сторонами.

Стаття 86

1. Рада з питань співробітництва складається з членів Ради Європейського союзу та з членів Комісії європейських співтовариств, з одного боку, та з членів уряду України, з другого боку.

2. Рада з питань співробітництва встановлює свої правила процедури.

3. Посаду Голови Ради з питань співробітництва займають по черзі представник Співтовариства і член уряду України.

Стаття 87

1. Раді з питань співробітництва у виконанні нею її обов'язків допомагає Комітет з питань співробітництва, який складається з представників членів Ради Європейського союзу і членів Комісії європейських співтовариств з одного боку, та з представників уряду України з іншого боку, як правило, на рівні старших посадових осіб державної служби. Посаду Голови Комітету з питань співробітництва займають по черзі представник Співтовариства та представник України.

У своїх правилах процедури Рада з питань співробітництва визначає обов'язки Комітету з питань співробітництва, які включають підготовку засідань Ради з питань співробітництва та питання діяльності Комітету.

2. Рада з питань співробітництва може передавати будь-яке із своїх повноважень Комітету з питань співробітництва, що забезпечить послідовність між засіданнями Ради з питань співробітництва.

Стаття 88

Рада з питань співробітництва може приймати рішення про створення будь-якого іншого спеціального комітету чи органу для надання їй допомоги у виконанні її обов'язків і вона визначає склад та обов'язки таких комітетів або органів і порядок їх діяльності.

Стаття 89

При розгляді будь-якого питання, що виникає в рамках цієї Угоди стосовно будь-якого положення, яке посилається на одну із статей ГАТТ, Рада з питань співробітництва якнайповною мірою бере до уваги тлумачення, яке звичайно дається відповідній статті ГАТТ Договірними Сторонами ГАТТ.

Стаття 90

Цим створюється Комітет з парламентського співробітництва. Цей комітет є форумом, на якому зустрічаються члени Українського та Європейського парламентів для обміну думками. Він скликається з періодичністю, яку визначає сам.

Стаття 91

1. Комітет з парламентського співробітництва складається з членів Європейського парламенту з одного боку, та членів Українського парламенту з другого боку.

2. Комітет з парламентського співробітництва визначає свої правила процедури.

3. Головування в Комітеті з парламентського співробітництва здійснюється по черзі відповідно представниками Європейського парламенту і Українського парламенту згідно з положеннями, визначеними в його правилах процедури.

Стаття 92

Комітет з парламентського співробітництва може запитувати відповідну інформацію про виконання цієї Угоди від Ради з питань співробітництва, яка в такому випадку надає Комітету запитувану інформацію.

Комітету з парламентського співробітництва надається інформація стосовно рекомендацій Ради з питань співробітництва.

Комітет з парламентського співробітництва може виносити рекомендації Раді з питань співробітництва.

Стаття 93

У рамках сфери дії цієї Угоди кожна Сторона зобов'язується забезпечити фізичним та юридичним особам іншої Сторони доступ, вільний від дискримінації щодо своїх власних фізичних та юридичних осіб, до компетентних судів та адміністративних органів Сторін для захисту їх особистих та майнових прав, включаючи права на інтелектуальну, промислову та комерційну власність.

У межах своїх відповідних повноважень Сторони:

- сприяють проведенню арбітражу для вирішення спорів, які виникають у зв'язку з комерційними угодами та угодами про співробітництво, укладеними суб'єктами економічної діяльності Співтовариства та України;

- погоджуються про те, що у разі передачі спору до арбітражу кожна Сторона, яка бере участь у цьому спорі, може, якщо правила арбітражного органу, вибраного Сторонами, не встановлюють інше, вибирати свого власного арбітра, незалежно від його національності, і про те, що головуючий третій арбітр або єдиний арбітр може бути громадянином третьої країни;

- рекомендують своїм суб'єктам економічної діяльності вибирати, на основі взаємної згоди, законодавство, що застосовується до їхніх контрактів;

- підтримують звернення до арбітражних правил, розроблених Комісією ООН з права міжнародної торгівлі (UNCITRAL), і використання арбітражних органів країни, що підписала Конвенцію про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень, укладену в Нью-Йорку 10 липня 1958 року.

Стаття 94

Ніщо в цій Угоді не перешкоджає одній із Сторін вживати будь-яких заходів:

а) які, на її думку, необхідні для того, щоб запобігти розголошенню інформації, що суперечить суттєвим інтересам її безпеки;

б) що мають відношення до виробництва або продажу зброї, воєнного спорядження та матеріалів або до досліджень, розробок чи виробництва, необхідного для цілей оборони, якщо такі заходи не зашкоджують умовам конкуренції стосовно продукції, яка не призначена для використання у суто воєнних цілях;

в) які вона вважає необхідними для забезпечення своєї власної безпеки у випадку серйозних внутрішніх безпорядків, які порушують закон і громадський порядок, під час війни або серйозного міжнародного напруження, яке являє собою загрозу війни, або для виконання взятих зобов'язань по підтриманню міжнародного миру та безпеки;

г) які, на її думку, необхідні для дотримання її міжнародних зобов'язань по контролю за подвійним використанням промислових товарів і технологій.

Стаття 95

1. У сферах, на які поширюється дія цієї Угоди, без шкоди для будь-яких її спеціальних положень:

- заходи, які вживаються Україною по відношенню до Співтовариства, не повинні приводити до будь-якої дискримінації держав-членів Співтовариства, їх громадян або їх компаній чи фірм;

- заходи, які вживаються Співтовариством по відношенню до України, не повинні приводити до будь-якої дискримінації громадян України або її компаній чи фірм.

2. Положення пункту 1 не зашкоджують право Сторін використовувати відповідні положення їх фінансового законодавства стосовно платників податків, які знаходяться не в однакових умовах з точки зору їх місця проживання.

Стаття 96

1. Кожна з двох Сторін може передати до Ради з питань співробітництва будь-який спір щодо застосування або тлумачення цієї Угоди.

2. Рада з питань співробітництва може врегульовувати спір шляхом винесення рекомендації.

3. Якщо спір не може бути врегульований відповідно до пункту 2, кожна Сторона може повідомити іншу Сторону про призначення мирового посередника, після чого інша Сторона має призначити другого мирового посередника протягом двох місяців. Для застосування цієї процедури Співтовариство і держави-члени вважаються однією стороною спору.

Рада з питань співробітництва призначає третього посередника.

Рекомендації мирових посередників приймаються більшістю голосів. Такі рекомендації не є обов'язковими для Сторін.

Стаття 97

На вимогу однієї із Сторін Сторони оперативно проводять консультації з використанням відповідних каналів з метою обговорення будь-яких питань, що стосуються тлумачення або імплементації цієї Угоди та інших відповідних аспектів стосунків між Сторонами.

Положення цієї статті ніяким чином не зачіпають статті 18, 19, 96 та 102 і не зашкоджують ним.

Стаття 98

Режим, який надається Україні в рамках цієї Угоди, ні в якому разі не є більш сприятливим ніж режим, що надається державами-членами одна одній.

Стаття 99

В цілях цієї Угоди термін “Сторони” означає Україну з одного боку, та Співтовариство або держави-члени, або Співтовариство та держави-члени, згідно з їх відповідними повноваженнями, з другого боку.

Стаття 100

Оскільки питання, що охоплюються цією Угодою, регулюються Енергетичною Хартією та Протоколами до неї, така Хартія і такі Протоколи після набуття чинності застосовуються до таких питань, але лише в тій мірі, в якій таке застосування передбачене їх положеннями.

Стаття 101

Ця Угода укладається на початковий період тривалістю десять років. Угода автоматично продовжується на один рік, якщо одна із Сторін за шість місяців до закінчення строку дії Угоди не сповістить іншу Сторону у письмовій формі про свій намір денонсувати Угоду.

Стаття 102

1. Сторони вживають будь-яких загальних або спеціальних заходів, необхідних для виконання своїх зобов'язань за Угодою. Вони докладають зусиль для досягнення цілей, визначених Угодою.

2. Якщо одна із Сторін вважає, що інша Сторона не виконує своїх зобов'язань за Угодою, вона може вжити відповідних заходів. Перед тим, як вжити таких заходів, за винятком випадків надзвичайної терміновості, вона надає Раді з питань співробітництва всю відповідну інформацію, необхідну для уважного вивчення ситуації з метою пошуку рішення, прийнятного для Сторін.

При визначенні цих заходів пріоритет має бути відданий таким заходам, які якомога менше зашкоджують дії Угоди. Рада з питань співробітництва негайно інформується про ці заходи, якщо цього вимагає інша Сторона.

Стаття 103

Додатки I, II, III, IV, V, доповнення до додатку V і Протокол складають невід'ємну частину цієї Угоди.

Стаття 104

До тих пір, поки за цією Угодою приватним особам і суб'єктам економічної діяльності не будуть забезпечені рівні права, Угода не зашкоджує правам, гарантованим їм діючими угодами, які є обов'язковими для однієї чи декількох держав-членів з одного боку і України з іншого боку, крім сфер, що відносяться до компетенції Співтовариства, та без шкоди для зобов'язань держав-членів, які випливають з цієї Угоди, в сферах, що відносяться до їх компетенції

Стаття 105

Ця Угода застосовується, з одного боку, до територій, де діють договори про утворення Європейського співтовариства, Європейського співтовариства по атомній енергії та Європейського об'єднання вугілля і сталі, та за умов, визначених в цих договорах, і, з іншого боку, до території України.

Стаття 106

Генеральний секретар Ради Європейського Союзу є депозитарієм цієї Угоди.

Стаття 107

Оригінальний текст Угоди, тексти якої англійською, голандською, грецькою, датською, іспанською, італійською, німецькою, португальською, французькою та українською мовами є автентичними, здається на зберігання Генеральному секретареві Ради Європейського Союзу.

Стаття 108

Ця Угода схвалюється Сторонами згідно з їх відповідними процедурами.

Угода набуває чинності в перший день другого місяця, що настає після дати, коли Сторони повідомили Генерального секретара Ради Європейського Союзу про завершення процедур, зазначених у першому пункті.

Після набуття нею чинності у тому, що стосується відносин між Україною та Співтовариством, ця Угода замінює Угоду між Європейським економічним співтовариством, Європейським співтовариством по атомній енергії та Союзом Радянських Соціалістичних Республік про торгівлю та економічне і комерційне співробітництво, підписану в Брюсселі 18 грудня 1989 року.

Стаття 109

Якщо до завершення процедур, необхідних для набуття чинності цією Угодою, положення певних частин цієї Угоди будуть вводитися в дію в 1994 році шляхом укладення тимчасової угоди між Співтовариством і Україною, Договірні Сторони погоджуються про те, що у цьому випадку термін “дата набуття чинності Угодою” означає дату набуття чинності тимчасовою Угодою.

СПИСОК ДОДАТКІВ

Додаток I. Орієнтовний список пільг, що надаються Україною незалежним державам відповідно до статті 12.

Додаток II. Виключні заходи, які частково скасовують положення статті 14.

Додаток III. Конвенції про інтелектуальну власність (пункту 2 ст.50)

Додаток IV. Застереження Співтовариства відповідно до пункту 1b статті 30.

Додаток V. Застереження України відповідно до пункту 2a статті 30.

Доповнення
до додатку V. Фінансові послуги: визначення.

СПИСОК ПРОТОКОЛІВ

Протокол про надання взаємної допомоги у митних питаннях.

Додаток 1

Орієнтований список пільг, що надаються Україною незалежним державам відповідно до статті 12

1. Вірменія, Білорусь, Грузія, Естонія, Казахстан, Литва, Молдова, Росія, Туркменістан - ввізне мито не стягується.

Вивізні мито не стягується з товарів, які поставляються згідно з кліринговими та міждержавними угодами в межах обсягів, визначених цими угодами.

Ввізні та вивізні товари оподаткування ПДВ не підлягають. Акцизний збір з вивізних товарів не стягується.

Всі незалежні держави - експортні квоти на поставки товарів, що здійснюються на основі річних міждержавних угод про торгівлю і співробітництво, є відкритими на тих же умовах, що і для поставок товарів для державних потреб.

2. Вірменія, Білорусь, Грузія, Естонія, Казахстан, Литва, Молдова, Туркменістан - платежі можуть здійснюватись в рублях.

Росія - платежі можуть здійснюватись в рублях або карбованцях.

Всі незалежні держави - спеціальна система некомерційних операцій, включаючи платежі по цих операціях.

3. Всі незалежні держави - спеціальна система поточних платежів.

4. Всі незалежні держави - спеціальна цінова система в торгівлі деякою сировиною та напівфабрикатами.

5. Всі незалежні держави - спеціальні умови транзиту.

6. Всі незалежні держави - спеціальні умови митних процедур.

Додаток II

Виключні заходи, які частково скасовують положення статті 14

1. Виключні заходи, які частково скасовують положення статті 14, можуть вживатися Україною у формі кількісних обмежень на недискримінаційній основі.

2. Ці заходи можуть стосуватися лише нових галузей промисловості або деяких секторів, що знаходяться в процесі перебудови чи стикаються з серйозними труднощами, особливо коли такі труднощі викликають значні соціальні проблеми.

3. Загальний обсяг імпорту товарів, які підпадають під такі заходи, не може перевищувати 15% від загального імпорту із Співтовариства на протязі останнього року, що передує запровадженню будь-яких кількісних обмежень, для яких маються у наявності статистичні дані.

4. Такі заходи можуть вживатися лише на протязі перехідного періоду, який закінчується 31 грудня 1998 року, якщо Сторони не домовляться про інше, або коли Україна приєднається до ГАТТ, залежно від того, що буде раніше.

5. Україна інформує Раду з питань співробітництва про будь-які заходи, які вона має намір запровадити відповідно до умов цього Додатка, а також, на прохання Співтовариства, в Раді з питань співробітництва. До запровадження цих заходів проводяться консультації щодо таких заходів та галузей, в яких вони будуть застосовуватися.

Додаток III

Конвенція про інтелектуальну власність (стаття 50)

1. Пункт 2 статті 50 стосується таких багатосторонніх конвенцій:

- Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (Паризький акт, 1971 рік);
- Міжнародна конвенція про охорону прав акторів-виконавців, виробників фонограм і органів радіомовлення (Рим, 1961 рік);
- Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію торгових знаків (Мадрид, 1989 рік);
- Німецька угода про міжнародну класифікацію виробів та послуг для цілей реєстрації знаків (Женева 1977 рік, з поправками, внесеними в 1979 році);
- Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів для цілей патентних процедур (1977 рік із змінами, внесеними в 1980 році);
- Міжнародна конвенція про захист нових сортів рослин (UPOV) (Женевський акт, 1978 рік).

2. Україна робить все можливе для приєднання без необгрунтованої затримки до Женевського акта 1991 року, до Міжнародної конвенції про захист нових сортів рослин (UPOV).

3. Рада з питань співробітництва може рекомендувати, щоб пункт 2 статті 50 застосовувався до інших багатосторонніх конвенцій. При виникненні проблем у галузі інтелектуальної власності, що впливають на умови торгівлі, на вимогу будь-якої Сторони проводяться негайні консультації з метою досягнення взаємоприйнятних рішень.

4. Сторони підтверджують те велике значення, якого вони надають зобов'язанням, що випливають з таких багатосторонніх конвенцій;

- Паризька конвенція про охорону промислової власності (Стокгольмський акт, 1967 рік, з поправками, внесеними в 1979 році);

- Мадридська угода про міжнародну реєстрацію торгових знаків (Стокгольмський акт, 1967 рік, з поправками, внесеними в 1979 році);

- Договір про патентне співробітництво (Вашінгтон, 1970 рік, з поправками, внесеними в 1979 і 1984 роках).

5. З набуттям чинності цієї Угодою Україна надає компаніям Співтовариства та його громадянам режим стосовно визнання і захисту інтелектуальної власності не менш сприятливий, ніж той, що надається нею будь-якій третій країні за двосторонніми угодами.

6. Положення пункту 5 не поширюється на пільги, що надаються Україною будь-якій третій країні на засадах взаємності, та на пільги, що надаються Україною іншій державі колишнього СРСР.

Додаток IV

Застереження Співтовариства відповідно до пункту 1b статті 30.

Гірничобудівна промисловість

У деяких державах-членах для отримання компаніями, що не контролюються ЄС, прав на гірничодобувну діяльність та розробку корисних копалин може вимагатися концесія.

Рибальство

Доступ до біологічних ресурсів та їх використання, доступ до місць морського рибальського промислу, що знаходиться під суверенітетом або юрисдикцією держав-членів Співтовариства, надається лише рибальським суднам, які несуть прапор держави-члена Співтовариства та зареєстровані на території Співтовариства, якщо не передбачене інше.

Придбання нерухомого майна

У деяких державах-членах придбання нерухомого майна компаніями країн, які не є членами ЄС, підлягає обмеженням.

Аудіо-візуальні послуги, в тому числі радіо

Національний режим стосовно виробництва та розповсюдження, включаючи радіотрансляцію та інші форми трансляції для населення, може обмежуватися аудіовізуальними творами, які відповідають певним категоріям походження.

Послуги в галузі електров'язку, включаючи мобільні та супутникові послуги

Резервовані послуги.

У деяких державах-членах доступ до додаткових послуг та інфраструктур є обмеженим.

Професійні послуги

Послуги, зарезервовані для фізичних осіб - громадян держав-членів. За певних умов ці особи можуть створювати компанії.

Сільське господарство

У деяких державах-членах національний режим не застосовується до компаній, які не контролюються ЄС і які бажають займатися сільськогосподарською діяльністю. Придбання виноградників компаніями, які не контролюються ЄС, підлягає нотифікації або, у разі необхідності, вимагає офіційного дозволу.

Послуги агентств новин

У деяких державах-членах існують обмеження на участь іноземців у видавничих та телерадіомовних компаніях.

Додаток V

Застереження України відповідно до пункту 2а статті 30.

Застосовування застережень в цьому Додатку ні в якому разі не призводить до менш сприятливого режиму, ніж той, який надається компаніям будь-якої третьої країни.

1. Фінансові послуги (як визначено в Доповненні до додатку V).

1.1. Банківські та відповідні фінансові послуги.

Протягом перехідного періоду, що не перевищує п'яти років з дати підписання цієї Угоди, Україна може по відношенню до утворення дочірніх компаній та філіалів компаній Співтовариства в Україні продовжувати застосовувати положення українських законів:

- “Про систему валютного регулювання і валютного контролю”;
- “Про банки і банківську діяльність”;
- “Про заставу”;
- “Про фонди і фондові біржі”;
- “Про приватизаційні папери” (відносно розподілу та продажу привати-заційних ваучерів).

Протягом перехідного періоду, визначено вище, не можуть впроваджуватись нові правила чи заходи, згідно з якими зростає ступінь дискримінації стосовно дочірніх компаній чи філіалів компаній Співтовариства у порівнянні з українськими компаніями.

1.2. Страхування (як зазначено у Доповненні до додатку V):

Не пізніше ніж через п'ять років після дати підписання цієї Угоди Україна створює необхідні умови для заснування страхових компаній Співтовариства, а також спільних страхових компаній відповідно до пункту 2а) статті 30.

Протягом вищезазначеного перехідного періоду не можуть впроваджуватись нові правила чи заходи, згідно з якими зростає ступінь дискримінації стосовно дочірніх компаній чи філіалів компаній Співтовариства у порівнянні з українськими компаніями.

Протягом перехідного періоду страхова діяльність для іноземців у деяких галузях не дозволяється, обмежується або по відношенню до неї висуваються спеціальні вимоги.

2. Інші сфери:

Брокерська діяльність стосовно нерухомого майна, включаючи землю.

Власність та використання природних ресурсів.

Використання підземних та природних ресурсів, включаючи гірничі роботи.

Придбання та продаж природних ресурсів.

Рибальство

Доступ до біологічних ресурсів та районів рибальства, розташованих в українських територіальних водах та українських виключних економічних зонах та використання цих ресурсів підлягають обмеженню.

Полювання обмежується відповідно до законодавства України.

Сільське господарство

Придбання та продаж сільськогосподарських земель та лісів.

Оренда державного майна

Може висуватися вимога про сплату вільноконвертованої валюти за оренду державного майна.

Електрозв'язок

Може вимагатися дозвіл на заснування відносно компаній, що контролюються іноземцями.

Компанії засобів масової інформації

Деякі обмеження іноземної участі у діяльності засобів масової інформації.

Деякі види професійної діяльності

Професійною діяльністю в деяких галузях можуть займатися тільки українські громадяни, або у відношенні до неї висуваються спеціальні вимоги (медицина, освіта, юридичні послуги, виключаючи бізнес-консультації з відповідних юридичних аспектів).

Історичні будови та пам'ятники

Доповнення до додатку V

Фінансові послуги: визначення

Фінансовою послугою вважається будь-яка послуга фінансового характеру, яку надає фінансова установа будь-якої Сторони. Фінансові послуги включають:

A. Всі види страхування та послуги, що надаються у зв'язку із страхуванням.

1. Пряме страхування (включаючи сумісне страхування):

(I) страхування життя.

(II) інші види страхування.

2. Повторне страхування і ретроцесію.

3. Посередництво в галузі страхування, таке як брокерство та посередницькі агентства.

4. Допоміжні послуги в галузі страхування, такі як консультативні послуги, послуги актуарія, послуги щодо оцінки ризику та врегулювання претензій.

B. Банківські та інші фінансові послуги (крім страхування).

1. Приймання вкладів та інших виплачуваних коштів від населення.

2. Всі види кредитування, включаючи споживчий кредит, заставний кредит, факторинг та фінансування комерційних операцій.

3. Фінансовий лізінг.

4. Всі послуги щодо розрахунків та переказу грошей, включаючи кредитні виплати та дебітові картки, дорожні чеки та банківські тратти.

5. Гарантії та зобов'язання.

6. Продаж за свій рахунок або за рахунок клієнтів на біржі або поза біржею або в інший спосіб такого:

a) грошових ринкових інструментів (включаючи чеки, векселі, депозитні сертифікати тощо);

b) валюти;

c) похідних товарів, якнайменш, ф'ючерських операцій та опціонів;

d) інструментів щодо курсу валюти та відсоткових ставок, включаючи свапи та угоди про курс по термінових операціях тощо;

e) переказні цінні папери;

f) інші оборотні кредитно-грошові документи та фінансові активи, включаючи зливки дорогоцінних металів.

7. Участь у випуску всіх видів цінних паперів, включаючи підписання та наймання як агента (державою або приватною особою) та надання послуг, що стосуються такого випуску.

8. Брокерські операції з грошима.

9. Управління активами, такими як готівка та цінні папери, всі форми управління колективними інвестиціями, управління пенсійним фондом, послуги щодо депозитарію зберігання та трастові послуги.

10. Розрахункові та клірингові послуги щодо фінансових активів, включаючи цінні папери, похідні продукти та інші кредитно-грошові документи.

11. Надання та передача фінансової інформації, обробка фінансових даних та надання відповідного програмного забезпечення установами, які надають інші фінансові послуги.

12. Посередницька консультативна діяльність та інші допоміжні фінансові послуги по всіх видах діяльності, зазначених в пунктах 1-11, включаючи рекомендації щодо кредитів та аналіз стану кредитів, дослідження та консультації щодо інвестицій та цінних паперів, консультацій щодо придбання та з питань перебудови та стратегії корпорацій.

Під визначення фінансових послуг не підпадають такі види діяльності:

a) Діяльність центральних банків або будь-яких інших державних установ, спрямована на здійснення грошової політики та політики валютних курсів.

b) Діяльність центральних банків, урядових установ або організацій та державних установ, яка здійснюється за рахунок або на основі гарантій уряду, крім випадків, коли така діяльність

здійснюється організаціями, що надають фінансові послуги і конкурують з такими державними установами.

с) Діяльність, яка здійснюється в рамках встановленої законом системи соціального забезпечення або державних програм пенсійних звільнень, крім випадків, коли ця діяльність здійснюється організаціями, що надають фінансові послуги і конкурують з державними або приватними установами.

ПРОТОКОЛ

**ПРО НАДАННЯ
АДМІНІСТРАТИВНИМ ОРГАНАМ
ВЗАЄМНОЇ ДОПОМОГИ
У ВИРІШЕННІ МИТНИХ ПИТАНЬ**

Стаття 1

Визначення

Для цілей цього Протоколу:

- a) “митне законодавство” означає положення, затверджені Сторонами, що застосовуються на територіях Сторін та регулюють імпорт, експорт, транзит товарів, проведення будь-яких митних процедур над ними, включаючи заходи заборони, обмеження та контролю;
- b) “мити” означає всі види мита, податків, зборів та будь-які інші сплати, що стягуються на територіях Сторін при застосуванні митного законодавства, виключаючи збори та види сплати, які обмежені до приблизної вартості наданих послуг;
- c) “установа, що звертається з проханням” означає компетентний адміні-стративний орган, призначений однією із Сторін з цією метою, який надсилає прохання про надання допомоги у митних справах;
- d) “установа до якої звернено прохання” означає компетентний адміні-стративний орган, призначений однією із Сторін з цією метою, який одержує прохання про надання допомоги у митних справах;
- e) “порушення” означає будь-яке порушення митного законодавства, а також будь-яку спробу порушення цього законодавства.

Стаття 2

Сфера застосування

1. Сторони надають допомогу одна одній в межах їхньої компетенції, відповідно до характеру та умов, викладених у цьому Протоколі, забезпечуючи вірне застосування митного законодавства, зокрема шляхом запобігання, виявлення та розслідування порушень цього законодавства.
2. Допомога в митних справах, що передбачена цим Протоколом, надається будь-якому адміністративному органу Сторін, який є компетентним для застосування цього Протоколу. Це не зашкоджує нормам, що регулюють взаємну допомогу у кримінальних справах. Це також не стосується інформації, одержаної в межах здійснюваних повноважень на прохання судового органу, крім випадків, коли ці органи висловлюють свою згоду на це.

Стаття 3

Надання допомоги на прохання

1. На прохання установи, що звертається з проханням, установа, до якої звернено прохання, повинна надати їй всю відповідну інформацію, щоб дати їй змогу забезпечити вірне застосування митного законодавства, включаючи інформацію про дії, зазначені або заплановані, які порушують або спроможні порушити таке законодавство.
2. На прохання установи, що звертається з проханням, установа, до якої звернено прохання, інформує її про те, чи належним чином проводяться операції з експорту-імпорту товарів з території

однієї із Сторін на територію другої Сторони, вказуючи, у відповідних випадках, митні процедури, що були застосовані.

3. На прохання установи, що звертається з проханням, установа, до якої звернено прохання, вживає необхідних заходів, щоб забезпечити нагляд за:

a) фізичними або юридичними особами, відносно яких є вагомі підстави підозрювати, що вони порушують або порушили митне законодавство:

b) рухом товарів, визначених як такі, що можуть збільшити кількість фактичних порушень митного законодавства;

c) засобами транспорту, відносно яких є вагомі підстави підозрювати, що вони використовувалися, використовуються або можуть бути використані з метою порушення митного законодавства.

Стаття 4

Добровільне надання допомоги

Сторони надають допомогу одна одній згідно з їхніми законами, нормами та іншими юридичними документами, якщо вони вважають це необхідним для вірного застосування митного законодавства, зокрема, коли вони одержують інформацію стосовно:

- дій, які порушили, порушують або спроможні порушити це законодавство і які можуть становити інтерес для інших Сторін;

- нових засобів або методів здійснення цих дій;

- товарів, що є суб'єктами суттєвих порушень митного законодавства.

Стаття 5

Передача/оповіщення

На прохання установи, що звертається з проханням, установа, до якої звернено прохання, згідно із своїм законодавством вживає усіх необхідних заходів, щоб:

- передати всі документи;

- оповістити всіх про рішення,

на які поширюється сфера застосування цього Протоколу, адресату, що перебуває постійно або заснований на її території. У такому випадку може застосовуватись пункт 3 статті 6.

Стаття 6

Форма та зміст прохань про надання допомоги

1. Прохання відповідно до цього Протоколу складаються у письмовому вигляді. Документи, необхідні для виконання таких прохань, повинні додаватися до них. У термінових випадках можуть прийматися прохання в усній формі, але за цим слід негайно надіслати письмове підтвердження.

2. Прохання, згідно з пунктом 1 цієї статті, мають містити таку інформацію:

a) назву установи, що звертається з проханням;

b) заходи, про які йдеться в проханні;

c) об'єкт прохання та підстава для нього;

d) закони, правила та інші юридичні елементи, що мають відношення до цього випадку;

e) якомога точніші та повніші вказівки відносно фізичної або юридичної особи, що є об'єктом розслідування;

f) стислий виклад відповідних фактів і виконаних запитів, крім випадків, зазначених у статті 5.

3. Прохання подаються на офіційній мові закладу, до якого звернено прохання, або на мові, що є прийнятною для такого закладу.

4. Якщо прохання не відповідає офіційним вимогам, то по відношенню до нього може вимагатися виправлення або доповнення, проте може мати місце вимога здійснення запобіжних заходів.

Стаття 7

Виконання прохань

1. Для виконання прохання щодо допомоги установа, до якої звернено таке прохання, або, якщо остання не може діяти сама, адміністративний заклад, до якого було направлено прохання цією установою, виступає в рамках своєї компетенції та наявних ресурсів так, якби він діяв у власних інтересах або на прохання інших установ тієї самої Сторони шляхом надання інформації, що вже є в його розпорядженні, виконання відповідних запитів або організації їх виконання.

2. Прохання щодо допомоги здійснюються у відповідності до законодавства, правил та інших юридичних документів Сторони, до якої звернено прохання.

3. Відповідним чином уповноважені посадові особи Сторони можуть за згодою іншої задіяної сторони і в рамках умов, визначених останньою, отримувати від установ закладу, до якого звернено прохання, або іншого закладу, за який відповідає заклад, до якого звернено прохання, інформацію стосовно порушення митного законодавства, яку потребує установа, що звертається з проханням, для цілей цього Протоколу.

4. Посадові особи Сторони можуть, за згодою з іншою задіяною Стороною і в рамках умов, визначених останньою, бути присутніми при виконанні запитів на території останньої.

Стаття 8

Форма надання інформації

1. Установа, до якої звернено прохання, повідомляє про результати запитів установі, що звертається з проханням, у формі документів, засвідчених копій документів, звітів тощо.
2. Документи, зазначені в пункті 1, можуть бути замінені комп'ютеризованою інформацією у будь-якій формі в тих самих цілях.

Стаття 9

Винятки із зобов'язань щодо надання допомоги

1. Сторони можуть відмовити у наданні допомоги, як зазначено у цьому Протоколі, якщо такі дії:
  - a) могли б заподіяти шкоду суверенітету, державній політиці, безпеці чи іншим суттєвим інтересам; або
  - b) могли б включати валютне або податкове регулювання, крім регулювання стосовно митних зборів; або
  - c) могли б порушувати промислові, комерційні або професійні таємниці.
2. Якщо установа, що звертається з проханням, просить допомоги, яку вона сама не могла б надати, якби до неї було звернено таке прохання, вона повинна зазначити цей факт у своєму проханні. В такому випадку рішення стосовно відповіді на таке прохання залишається за установою, до якої звернено прохання.
3. Якщо надання допомоги відкладено або в ній відмовлено, це рішення та причини його прийняття повинні без затримки бути повідомлені установі, що звертається з проханням.

Стаття 10

Зобов'язання зберігати конфіденційність

1. Будь-яка інформація, надана у будь-якій формі згідно з цим Протоколом, носить конфіденційний характер. На неї поширюється зобов'язання зберігати державну таємницю, і вона користується захистом, що надається подібній інформації згідно з відповідним законодавством Сторони, яка отримала її, і відповідними положеннями, що застосовуються до установ Співтовариства.
2. Номінативні дані не передаються, якщо є суттєві підстави вважати, що передача або використання переданих даних могли б суперечити основним юридичним принципам однієї з Сторін, зокрема, якщо зазначена особа матиме від цього надмірну шкоду. На прохання, Сторона, що отримує інформацію, сповіщає Сторону, що надає інформацію, про використання одержаної інформації та отримані результати.
3. Номінативні дані можуть передаватися тільки митним органам і, в разі потреби для цілей судочинства державним слідчим і органам судового переслідування та судовим властям. Інші особи або установи можуть отримати таку інформацію тільки з попереднього дозволу установи, що її надає.

4. Сторона, яка надає інформацію, перевіряє вірність інформації, що передається. Якщо виявиться, що надана інформація не відповідає дійсності або має бути вилучена, Сторона, яка одержує інформацію, має бути негайно попереджена про це. Остання повинна або внести корективи, або вилучити цю інформацію.

5. Без шкоди державним інтересам, особа, про яку йдеться, може отримати на її прохання інформацію щодо зберігання даних та мети їх зберігання.

Стаття 11

Використання інформації

1. Одержана інформація використовується виключно для цілей цього Протоколу і може бути використана кожною Стороною з іншою метою лише за попередньою письмовою згодою адміністративного органу, який надає інформацію, і ця Сторона дотримується всіх обмежень, встановлених цим органом.

2. Пункт 1 не перешкоджає використанню інформації у будь-яких судових та адміністративних розглядах, розпочатих з причин невиконання митного законодавства.

3. Сторони можуть у записах свідків, доповідях та свідченнях, розслідуваннях і судових справах, використовувати як свідчення одержану інформацію та документи, узгоджені з умовами Протоколу.

Стаття 12

Експерти та свідки

Посадова особа органу, якому робиться запит, може бути уповноважена виступити, в рамках наданих їй повноважень, як експерт або свідок в судових або адміністративних розслідуваннях стосовно питань, що входять до компетенції цього Протоколу, під юрисдикцією другої Сторони, та надати такі предмети, документи або їх копії, що мають юридичну силу, які будуть потрібні для розслідування. У запиті про виступ у статусі свідка або експерта мають бути конкретно визначені питання, про які йтиметься, а також вказані титул та кваліфікація посадової особи, перед якою будуть ставитися питання.

Стаття 13

Допоміжні витрати

Сторони відхиляють всі претензії одна до одної щодо сплати витрат, понесених у зв'язку з цим Протоколом, крім витрат щодо експертів, свідків та перекладачів, які не є на державній службі.

Стаття 14

Впровадження

1. Здійснення цього Протоколу покладається на центральну митну установу України з одного боку та на компетентні служби Комісії Європейських Співтовариств і, де це доречно, на митні служби держав-членів Європейського Союзу, з другого. Вони домовляються про всі практичні заходи та кроки щодо його здійснення, беручи до уваги правила в галузі захисту даних. Вони можуть рекомендувати компетентним органам внести слушні, на їх думку, поправки до цього Протоколу.

2. Сторони консультують одна одну та інформують про детальні правила здійснення щодо цього Протоколу відповідно до умов цього Протоколу.

Стаття 15

Комплементарність

1. Цей Протокол сприяє, а не перешкоджає застосуванню будь-яких угод про взаємну допомогу, які укладені, або можуть бути укладені між однією або кількома державами-членами Європейського Союзу та Україною. Він також не виключає більш широкої співпраці в митній галузі, яка передбачається цими угодами.

2. Без шкоди для статті 11 ці угоди не зашкоджують положенням Співтовариства, які регулюють передачу будь-якої інформації з митних питань між компетентними службами Комісії та митними службами держав-членів, яка може представляти інтерес для Співтовариства.

СПІЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ СТОСОВНО СТАТТІ 18

Співтовариство та Україна заявляють, що текст стосовно захисних застережень не надає захисного режиму ГАТТ.

СПІЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ СТОСОВНО СТАТТІ 19

Існує розуміння, що положення статті 19 не ставлять за мету і не уповільнюють, не перешкоджають або не блокують процедури, передбачені відповідним законодавством Сторін стосовно антидемпінгових розслідувань та розслідувань стосовно дотацій.

СПІЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ СТОСОВНО СТАТТІ 30

Без шкоди для застережень, зазначених у Додатках IV і V, і для положень статей 44 і 47, Сторони погоджуються, що слова “згідно із своїми законодавством і правилами”, зазначені в пунктах 1 і 2 статті 30, означають, що кожна Сторона може регулювати заснування і функціонування компаній на своїй території за умови, що ці правила не створюють для заснування і функціонування компаній іншої Сторони будь-яких застережень до режиму, що є менш сприятливим, ніж той, що надається їх власним компаніям або компаніям чи філіалам чи дочірнім компаніям будь-якої третьої країни.

СПІЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ СТОСОВНО СТАТТІ 31

Комерційна присутність компаній Сторони, що спеціалізуються на транспортних операціях в межах внутрішніх водних шляхів, на території іншої Сторони регулюється згідно з діючим законодавством держав-членів або України до узгодження конкретних більш сприятливих положень, що регулюють таку комерційну присутність і в разі, якщо така присутність не регулюється іншими зобов'язуючими Сторони юридичними документами.

Існує розуміння, що комерційна присутність має форму дочірніх компаній або філіалів, як зазначено у статті 32.

Слова англійською мовою “legislation applicable” перекладаються на українську мову словами “діюче законодавство”.

СПІЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ

СТОСОВНО ПОНЯТТЯ “КОНТРОЛЬ”

У СТАТТІ 32b І СТАТТІ 43

1. Сторони підтверджують взаємне розуміння того, що питання контролю залежить від фактичних обставин окремого випадку.

2. Наприклад, вважається, що компанія “контролюється” іншою компанією і, таким чином, є дочірньою компанією такої іншої компанії, якщо:

- ця інша компанія володіє безпосередньо або опосередковано більшістю прав голосу, або

- ця інша компанія має право призначати або звільняти більшість співробітників адміністративного, керівного або контролюючого органу і в той же час є акціонером або членом дочірньої компанії.

3. Обидві Сторони вважають критерій пункту 2 невичерпним.

СПІЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ СТОСОВНО СТАТТІ 50

Сторони погоджуються, що для цілей цієї Угоди інтелектуальна власність включає, зокрема, авторські права, в тому числі авторські права на комп'ютерні програми, і близькі до них права, патенти, промислові зразки, географічні знаки, включаючи первісні назви, торговельні та сервісні знаки, топографію єдиних районів, а також захист від нечесної конкуренції, як це зазначено у статті 10 bis Паризької конвенції про охорону промислової власності і охорону нерозголошеної інформації стосовно “ноу-хау”.

Сторони проголошують, що термін англійською мовою “intellectual, industrial and commercial property” перекладається на українську мову як “інтелектуальна власність”.

СПІЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ СТОСОВНО СТАТТІ 102

Сторони погоджуються для цілей правильного тлумачення та практичного застосування, що термін “випадки надзвичайної терміновості”, що міститься у статті 102 Угоди, означає випадки значного порушення Угоди однією з Сторін. Значне порушення Угоди полягає:

- а) у відмові від Угоди на умовах, не передбачених загальними нормами міжнародного права, або
- б) у порушенні суттєвих елементів Угоди, зазначених у статті 2.

Обмін листами стосовно глави про утворення компаній.

Лист
від Заступника Міністра закордонних справ О.Д.Макаренка до представника Співтовариства на переговорах.

Шановний пане!

Цей лист стосується Угоди про партнерство та співробітництво, що була парафована 23 березня 1994 року.

Як було мною підкреслено у ході переговорів, Україна надає компаніям Співтовариства, що засновуються та працюють в Україні, в певному відношенні привілейований режим. Я пояснив, що це відбиває політичний курс України, спрямований на те, щоб всіляко сприяти утворенню компаній Співтовариства в Україні.

Беручи до уваги вищенаведене, я розумію це як те, що в період між датою парафування цієї Угоди та набуттям чинності відповідними статтями про утворення компаній Україна не буде вживати заходів або вводити правила, які б запроваджували або посилювали дискримінацію компаній Співтовариства, які є партнерами українських компаній або компаній з будь-якої третьої країни, у порівнянні з ситуацією, існуючою на момент парафування цієї Угоди.

Я був би вдячний, якби Ви підтвердили отримання цього листа.

О.Д.Макаренко,

Заступник Міністра закордонних справ.
Лист у відповідь.

Шановний пане!

Дякую за листа від (дата), в якому говориться:

“Шановний пане!

Цей лист стосується Угоди про партнерство та співробітництво, що була парафована 23 березня 1994 року.

Як було мною підкреслено у ході переговорів, Україна надає компаніям Співтовариства, що засновуються та працюють в Україні, в певному відношенні привілейований режим. Я пояснив, що це відбиває політичний курс України, спрямований на те, щоб всіляко сприяти утворенню компаній Співтовариства в Україні.

Беручи до уваги вищенаведене, я розумію це як те, що в період між датою парафування цієї Угоди та набуттям чинності відповідними статтями про утворення компаній Україна не буде вживати заходів або вводити правила, які б запроваджували або посилювали дискримінацію компаній Співтовариства, які є партнерами українських компаній або компаній з будь-якої третьої країни у порівнянні з ситуацією, існуючою на момент парафування цієї Угоди.

Я був би вдячний, якби Ви підтвердили отримання цього листа”

Підтверджую одержання цього листа.